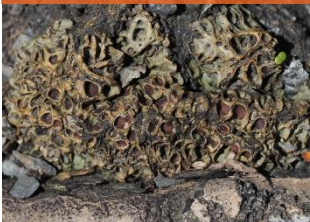

Naturtypekartlegging på Hovedøya. Oslo kommune

Anders Thylén

Naturtypekartlegging på Hovedøya, Oslo kommune

Forfattere: Anders Thylén

Publisert: 29.06.2023

Antall sider: 81 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Oslo kommune, Bymiljøetaten

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Thylén, A. 2023. Naturtypekartlegging på Hovedøya, Oslo kommune. Biofokus-rapport 2023-063. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Kalklindeskog / Åpen kalkmark på sørsiden / Heppia adglutinata / Dragehode / Russesvalerot. Foto: Anders Thylén / Helene Lind Jensen

Biofokus rapport 2023–063

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-234-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Oslo kommune, Bymiljøetaten, foretatt naturfaglige registreringer på Hovedøya i Indre Oslofjord. Bård Bredesen og Kjell Isaksen har vært våre kontaktpersoner hos oppdragsgiver. Anders Thylén har vært prosjektansvarlig og ansvarlig for utarbeiding av rapport. Thylén har stått for hoveddelen av naturtypekartleggingen, med bidrag på artskartlegging fra Alexander Nilsson og Siri Khalsa. Biofokus takker oppdragsgiver for godt samarbeid i prosjektperioden.

Oslo, 29.06.2023

Anders Thylén

Kalktørreng tett inntil badestranda vest på Hovedøya. Tidligere et populært sted å slå seg til for solbading, men nå inngjerdet. Foto Anders Thylén.

Sammendrag

Biofokus har på oppdrag fra Oslo kommune, Bymiljøetaten, kartlagt naturtyper på hele Hovedøya. Oppdraget omfatter en sammenstilling og kvalitetssikring av tidligere kartlegginger, samt nye supplerende kartlegginger. Kartlegging er gjort etter DN-håndbok 13, med utkast til reviderte faktaark fra 2014/2015. Alle tidligere kartlagte naturtypelokaliteter i undersøkelsesområdet er befart og oppdatert. I tillegg er hele området undersøkt i felt i 2022.

Flere av de tidligere avgrensninger, som var svært store og omfattet flere ulike naturtyper, er nå delt opp i mindre lokaliteter. Noen områder med åpen kalkmark har fått vesentlig større avgrensning, og flere mindre områder er slått sammen til større enheter.

Det er etter årets kartlegging registrert i alt 33 naturtypelokaliteter på Hovedøya. 21 lokaliteter har fått A-verdi og 12 B-verdi. Åpen kalkmark dominerer med 17 lokaliteter, etterfulgt av slåttemark (seks lokaliteter) og ulike typer rik edellauvskog / kalkedellauvskog (fem lokaliteter). Tre tidligere lokaliteter utgår da de er slått sammen med andre lokaliteter.

Resultat fra feltbefaring og uttrekk fra Artskart viser at det er registrert 134 ulike rødlistearter (virveldyr ikke inkludert) på Hovedøya. Det er ikke gjort grundige undersøkelser av mangfoldet av alle artsgrupper, slik at det kan finnes vesentlig flere rødlistearter innenfor bl.a. artsgruppene insekter, moser, lav og sopp i området. Artsmangfoldet på Hovedøya er svært rikt, og det er godt dokumentert i mange rapporter og sammenhenger. I tillegg til alle rødlistearter er det et generelt stort arts mangfold av ulike artsgrupper. Indre Oslofjord er et Hotspot-område for varmekjære og kalkkrevende arter fra mange artsgrupper. Med såpass mye intakt natur og varierte og til dels unike habitater så har Hovedøya en svært sterk stilling hva gjelder arts mangfold i regionen.

Gjengroing, spredning av fremmede arter og slitasje fra ferdsel og badegjester utgjør de største truslene mot arts mangfoldet på Hovedøya. Ulike forvaltningshensyn og skjøtselstiltak er diskutert. Bymiljøetaten gjør i dag omfattende arbeid for å ivareta og skjøtte den verdifulle naturen på Hovedøya. Arbeidet bør fortsette i samme spor, men innsatsen mot fremmede arter bør intensiveres. Det vil også være mulig å utvide arealer med åpen kalkmark og å skjøtte mer av de åpne gressarealene som eng.

Innhold

1	Innledning	6
1.1	Bakgrunn	6
1.2	Oppdrag og undersøkelsesområde	6
1.3	Naturgrunnlag og historikk	6
1.4	Tidligere registreringer	7
2	Metode	9
2.1	Datainnsamling	9
2.2	Metode for naturtypekartlegging	9
2.3	Artskartlegging	10
2.4	Behandling av data og prosjektets produkter	10
3	Resultater	11
3.1	Generelt	11
3.2	Naturtyper etter DN-håndbok 13	11
3.3	Rødlistede naturtyper	15
3.4	Utvalgte naturtyper	15
3.5	Artsmangfold	15
3.6	Fremmede arter	23
4	Diskusjon	27
4.1	Naturverdier og landskapsøkologi	27
4.2	Hensyn og skjøtsel	27
4.3	Kunnskapsgrunnlag og kartleggingsbehov	31
5	Referanser	33
	Vedlegg 1. Detaljerte naturtypekart	34
	Vedlegg 2. Naturtypebeskrivelser	38
	Vedlegg 3. Kategorier for rødlistearter	79
	Vedlegg 4. Kategorier for fremmede arter	80

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Hovedøya er et spesielt område i Indre Oslofjord, med store verneverdier knyttet til både kulturminner, landskap og naturmangfold. Det meste av øya er vernet, enten som naturreservat eller landskapsvernområde. Det foreligger en forvaltningsplan med tilhørende skjøtselsplan for øya fra 2007. Eksisterende naturtypekartlegging er utført ved ulike tidspunkt og med ulik kvalitet. De tidlige kartleggingene er fra 2000-2004, der lokalitetene var store, omfattet mye forskjellig og hadde til dels svært mangelfulle beskrivelser.

Forvaltningsplanen skal revideres, og det er i den forbindelse behov for et bedre og mer detaljert kunnskapsgrunnlag for naturen på øya.

1.2 Oppdrag og undersøkelsesområde

Biofokus har fått i oppdrag av Oslo kommune, Bymiljøetaten, å kartlegge naturtyper på hele Hovedøya. Oppdraget omfatter en sammenstilling og kvalitetssikring av tidligere kartlegginger, samt nye supplerende kartlegginger. I oppdragsbeskrivelsen står bl.a. at kartleggingen skal ha «spesiell vekt på skjøtselsbetingete naturtyper, utvalgte naturtyper og truede naturtyper. Tidligere kartlegging skal innarbeides. Det skal legges vekt på å kartlegge rødlistede og andre spesielt forvaltningsrelevante plantearter. Det er også ønskelig med kartlegging av rødlistede og forvaltningsrelevante mosearter. Funn av forvaltningsrelevante arter innenfor arealer som ikke avgrenses som naturtype skal også punktfestes i rapport og gjøres tilgjengelig i Artskart, samt gis kortfattet skjøtselsanbefaling for. Det skal kartlegges fremmede arter som innebærer høy/svært høy økologisk risiko på hele øya. Det foreligger allerede en del artsfunn i Artsobservasjoner/Artskart og andre nettsteder, og flere rapporter om naturverdier i området gir viktig informasjon om naturverdier. Denne informasjonen skal innarbeides i lokalitetsbeskrivelser og i den generelle delen av rapporten i den grad de anses som relevante. Det skal utarbeides råd om skjøtsel og hensyn, som skal sees i sammenheng med de skjøtselstiltakene som allerede utføres på øya i regi av Bymiljøetaten.»

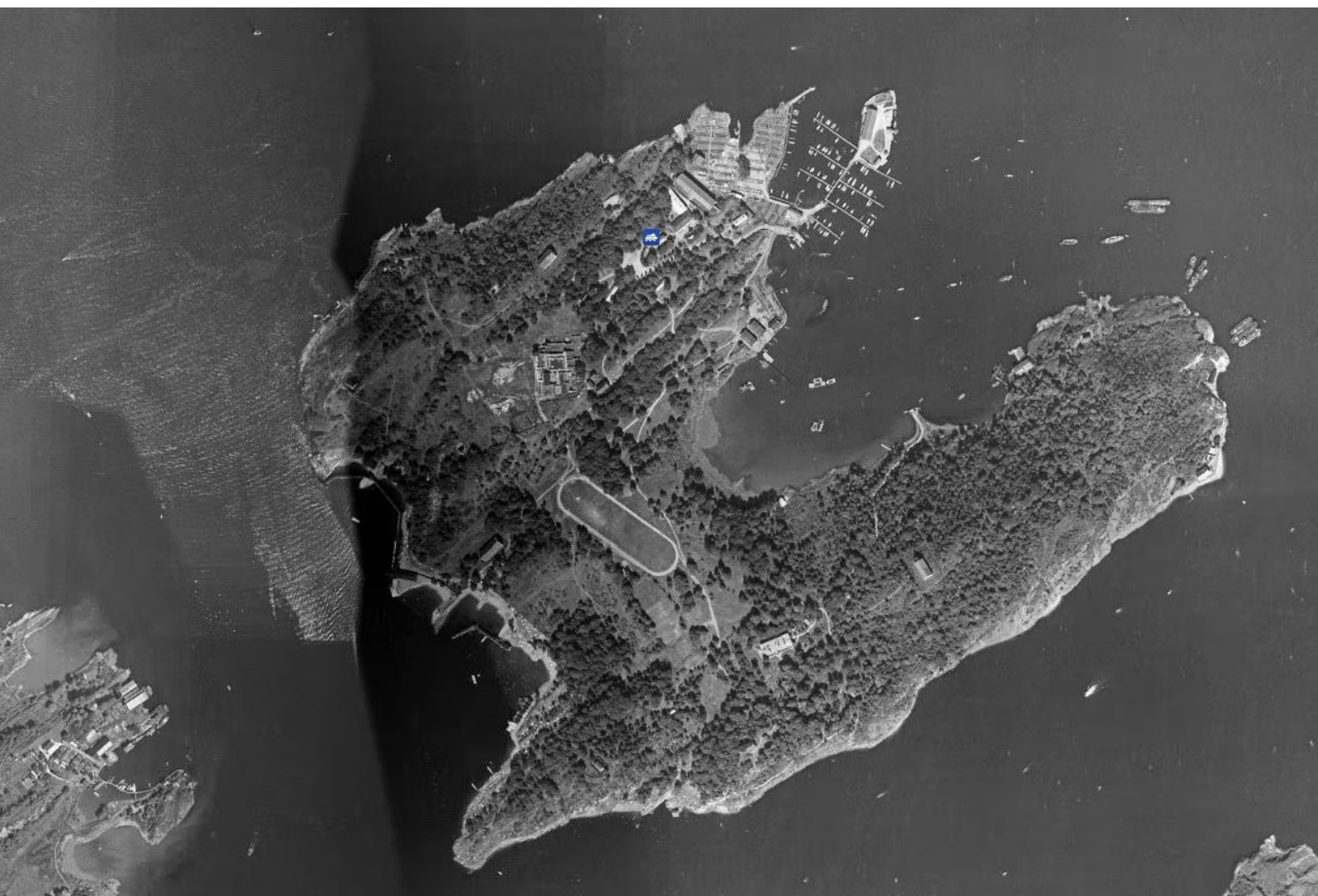
1.3 Naturgrunnlag og historikk

Øyene i Indre Oslofjord er kjennetegnet ved å ha et gunstig klima med høy middeltemperatur sommerstid og kalkrik berggrunn overdekket med lite eller nesten ingen løsmasser. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone, med vegetasjon kjennetegnet av varmekjære arter. Berggrunnen består av sedimentære bergarter fra perioden kambrium-silur (kambrosilurbergarter). Kalkstein (til dels knollekalk) og kalkrik skifer dominerer, men langs den sørlige ryggen er det også en del sandstein. Jordsmonnet på ryggene er tynt, bestående av forvittringsmateriale. Kun på de flatere delene av Hovedøya, typisk på sletter på havnivå, finnes noe dypere marine avsetninger.

De naturgitte forholdene legger til rette for et arts mangfold av lav, moser, karplanter og sopp som er begunstiges av kalkrik jord og berg, samt varmekjære insekter som er avhengig av blomsterrike arealer i deler av sin livssyklus. Det generelle presset på arealer i Indre Oslofjord som har disse miljøforholdene er stort, noe som gjør at mange av de artene som har tilhold her er oppført på rødlisten for truede arter

(ref). De kalkrike områdene ved Indre Oslofjord betegnes ofte som et nasjonalt «Hotspot-område» for varmekjære og kalkkrevende arter.

Etter istiden lå Hovedøya under havnivå. Ved hjelp av landhevingen begynte de første knausene sakte å dukke opp for ca. 6000 år siden. Bosetninger er kjent fra middelalderen (1100-tallet) da også klosteret ble etablert. Siden den gang har Hovedøya i større eller mindre grad vært et kulturlandskap. Det er blitt drevet jordbruk på øya og engene er blitt slått, i tillegg til at det har vært militære anlegg. Jordbruksvirksomhet pågikk i større eller mindre grad fram til rundt krigen. Øya ble tidlig også et utfartssted for byens borgere (Oslo kommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus 2007). Flyfoto fra første halvdel av 1900-tallet viser også et mer åpent landskap, men med skogdekke på de to ryggene i hhv. nordvest respektive sørøst, se figur 1.

Figur 1. Flyfoto fra 1937 viser et enda mer åpent landskap enn i dag. Fra <https://kart.finn.no/>.

1.4 Tidligere registreringer

Naturverdiene på Hovedøya har vært kjent i lang tid, og det er gjort en lang rekke undersøkelser og kartlegginger på øya. Rustans undersøkelser av vegetasjonen tidlig på 1980-tallet (Rustan 1981) har senere ligget til grunn for inndelingen av naturtyper i de tidlige naturtypekartleggingene. Edelløvskogene

på øya er videre behandlet av (Bronger og Rustan 1983) og (Korsmo 1988). Naturtyper ble første gang registrert i 1998-1999, den gang med et fåtall lokaliteter som dekket store deler av øya. I 2010 ble det gjort et mer grundig arbeid av Biofokus, NHM og NINA, og det ble da skilt ut en god del lokaliteter med åpen kalkmark og en med kalklindeskog. Den store slåtteenga nordvest på øya ble det først laget skjøtselsplan for i 2012 (Bjureke 2012) og senere oppdatert i 2019 (Thylén 2019).

Botaniske undersøkelser ble utført av Bjureke i 2002 (Bjureke 2002). Øya er videre besøkt av mange botanikere opp gjennom tidene, med svært mange registreringer i Artskart.

Sopp ble kartlagt av Bendiksen i 2004, og det er ellers mange observasjoner fra ulike tidspunkt som er lagt inn i Artskart. Av lav er det tidligere gjort en del spredte registreringer, men aldri noen grundig kartlegging av f.eks. kalklav på Hovedøya.

Av moser var det gjort en del registreringer i «gullalderen» på slutten av 1800-tallet. Siden er det nesten ingen registreringer før tidlig på 1990-tallet, hvor det kommer inn noen flere. Framfor alt fra 2009 er det gjort en del befaringer og registreringer på Hovedøya. Det er bl.a. laget en bevaringsplan for duftsepter i Norge, med fokus på Hovedøya (Høitomt 2015).

Vern av Hovedøya ble foreslått i 1981 (Liebe 1981). Verneområdene ble opprettet i 2006, og det meste av øya er dermed vernet som enten landskapsvernområde, landskapsvernområde med plantelivsfredning eller som naturreservat. Det ble laget forvaltnings- og skjøtselsplan for Hovedøya i 2007 (Oslo kommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus 2007) inkludert en sammenstilling av eksisterende kunnskap.

2 Metode

2.1 Datainnsamling

Kartleggingstema

Arbeidet har omfattet kartlegging av:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet 2015).
- Utvalgte naturtyper i henhold til [Naturmangfoldloven](#) og [Forskrift om utvalgte naturtyper](#).
- Rødlistede naturtyper i henhold til Norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2018b). det er ikke gjort en egen kartlegging av rødlista naturtyper, men de inngår som en integrert del i naturtypekartleggingen etter DN-håndbok 13.
- Levesteder for rødlistearter. Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Se vedlegg 2 for forklaring av kategorier.
- Forekomster av fremmede arter iht. Fremmedartslista 2018 (Artsdatabanken 2018a). Se vedlegg 3 for forklaring av kategorier.

Viktige datakilder

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase og Artskart, tidligere forvaltningsplan og skjøtselsplan og historiske flybilder. For øvrig har Bymiljøetaten bidratt med informasjon om skjøtsel og forekomst av en del forvaltningsrelevante arter.

Feltkartlegging

Feltkartlegging av naturtyper er blitt utført av Anders Thylén 22. juni (sammen med Nilsson), 15. juli, 30. august og 14. september. Alexander Nilsson har dessuten kartlagt lav 23. juni og Siri Khalsa har ettersøkt sopp 27. oktober. Tidspunkt og vær har vært gunstig for å fange opp variasjonen i vegetasjonen og mye av artsmangfoldet.

2.2 Metode for naturtypekartlegging

Kartlegging etter DN-håndbok 13

Metoden for naturtypekartlegging følger DN-håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Det henvises til denne og da spesielt kapitlene 2 - 6 for en nærmere redegjørelse av kriterier for utvelgelse av naturtyper og verdisetting av dem. I forbindelse med revidering av DN-håndboka er det utarbeidet utkast til nye faktaark for alle terrestre naturtyper (BioFokus 2014, Miljødirektoratet 2015), og disse er brukt som grunnlag for verdisetting.

Følgende kriterier er viktige ved utvelgelse av viktige naturtyper:

- Naturtypers sjeldenhet nasjonalt og lokalt
- Forekomst av viktige nøkkelementer
- Viktige forekomster av signalarter eller rødlistede arter.
- Områdets topografiske og geografiske plassering.
- Områdets evne til å fylle en funksjon for bevaring av biologisk mangfold.

Systemet for verdisetting av kartlagte naturtypelokaliteter har tre verdikategorier: Svært viktig – A, Viktig – B, Lokalt viktig – C. Metoden gir følgende kriterier for rangering av lokaliteter innen en naturtype:

- Størrelse og velutviklethet
- Grad av tekniske inngrep
- Forekomst av rødlistearter
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt).

2.3 Artskartlegging

Arter er i hovedsak ettersøkt og bestemt i felt i forbindelse med naturtypekartleggingen. Det har i felt vært fokus på karplanter, lav og sopp, og i noen grad på moser. Det har vært flere befaringer med fokus på lav, og vi har fått oppdatert datagrunnlaget forholdsvis godt for denne gruppa. Vi har imidlertid ikke fått prioritert en grundig mosekartlegging. Dette er i hovedsak fordi våre moseeksperter har vært mer eller mindre fullbooket med oppdrag som var avtalt før dette oppdraget, og det har dermed vært mangel på kapasitet.

Rødlistede og andre forvaltningsrelevante arter er ettersøkt og registrert, i hovedsak innenfor naturtypelokalitetene, men enkelte funn er også registrert på vei mellom lokaliteter. Fremmede arter er også først og fremst ettersøkt og registrert i forbindelse med naturtypene, og er ikke grundig ettersøkt over hele øya. Arter i høye risikokategorier er imidlertid registrert i den grad de er observert også utenfor naturtypene.

2.4 Behandling av data og prosjektets produkter

Rapporten blir publisert som en del av Biofokus rapportserie og blir tilgjengelig på Biofokus sin nettside. Alle naturtypedata er blitt levert til innleggelse i Naturbase, i tillegg til i Bymiljøetatens egen database for naturtypedata. Lokalitetsdata er også levert oppdragsgiver som shapefiler. Alle relevante artsdata innsamlet gjennom prosjektet er gjort tilgjengelig i Artskart (Artsdatabanken og GBIF Norge 2023) via Biofokus Artsfunnbase.

3 Resultater

3.1 Generelt

En svært stor del av Hovedøya består av verdifull kalknatur som er fanget opp i de kartlagte naturtypene, herunder ulike skogtyper, kulturlandskap og åpen kalkmark. De eneste arealene som ikke er registrert som verdifull naturtype er bebygde og brukte areal, en del parkareal og noen grusstrender. I tillegg er det en del trebevokst gressmark som beites, men som ikke har preg av semi-naturlig eng (hagemark) eller av eldre, verdifull skog.

3.2 Naturtyper etter DN-håndbok 13

Alle tidligere kartlagte naturtypelokaliteter i undersøkelsesområdet er befart og oppdatert. I tillegg er hele området undersøkt i felt i 2022. Flere av de tidligere avgrensningene var svært store og omfattet flere ulike naturtyper. Flere av disse er nå delt opp i mindre lokaliteter. Det har spesielt vært fokusert på å få kartlagt alle lokaliteter på øya med åpen kalkmark og ulike typer av semi-naturlig eng (slåttemark, naturbeitemark og hagemark). Det er både skilt ut slike lokaliteter fra større skoglokaliteter og kartlagt nye arealer som ikke har vært kartlagt tidligere. Åpen kalkmark og semi-naturlig eng forekommer flere steder i mosaikk, der det ikke har vært praktisk mulig eller hensiktsmessig å skille disse. En del lokaliteter av spesielt åpen kalkmark er ganske kraftig utvidet, og et par lokaliteter er derved slått sammen. Av helt nyregistrerte lokaliteter er det bl.a. flere mindre kalkrygger og -knauser med åpen kalkmark, som tidligere er gått under radaren. Disse har, selv om de er små, en svært rik flora med mange rødlistearter.

Skognaturen er i mindre grad delt opp, men på sørøstre delen av Hovedøya (Østre Hovedøya naturreservat) er flere avgrensninger med utvalgt naturtype kalklindeskog skilt ut, i tillegg til at de mest furudominerte arealene er skilt ut som kalkfuruskog.

Det er etter årets kartlegging registrert i alt 33 naturtypelokaliteter på Hovedøya, se tabell 1 og figur 2. Mer detaljerte kart vises også i vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser vises i vedlegg 2. 21 lokaliteter har fått A-verdi og 12 B-verdi. Tre tidligere lokaliteter utgår da det er slått sammen med andre lokaliteter, se tabell 2.

Tabell 1. Oversikt over naturtypelokaliteter i undersøkelsesområdet. Beskrivelser finnes i vedlegg.

Lok.nr.	Områdenavn	Naturtype	Utforming	Verdi	Areal (daa)
507	Hovedøya sør	Kalkedellauvskog	F1504	A	136
508	Hovedøya midtre	Rik edellauvskog	F0105	B	5,7
509	Hovedøya N IV	Kalkedellauvskog	F1504	A	47,2
549	Hovedøya N V	Erstatningsbiotoper på tresatt mark	D1302	B	32
1732	Hovedøya SØ	Kalkedellauvskog	F1501	A	23

68	Hovedøya N I	Slåttemark	D0117	A	1,2
72	Hovedøya SV II	Åpen kalkmark	B1302	A	2,8
75	Hovedøya SV IV	Slåttemark	D0117	A	1,4
85	Hovedøya N II	Åpen kalkmark	B1302	A	1,5
95	Hovedøya Ø I	Åpen kalkmark	B1302	A	2,4
99	Hovedøya Ø III	Åpen kalkmark	B1302	A	2,1
104	Hovedøya SV I	Åpen kalkmark	B1302	A	6,1
109	Hovedøya SV III	Åpen kalkmark	B1302	A	8,1
110	Hovedøya Ø IV	Åpen kalkmark	B1302	A	1,0
120	Hovedøya NV I	Slåttemark	D0117	A	11,3
127	Hovedøya NV II	Åpen kalkmark	B1302	A	0,71
164	Hovedøya N III	Åpen kalkmark	B1302	A	1,3
169	Hovedøya S	Åpen kalkmark	B1302	A	7,4
174	Hovedøya SØ II	Åpen kalkmark	B1302	A	6,8
4060	Hovedøya NØ I	Slåttemark	D0117	B	0,77
4061	Hovedøya NØ II	Åpen kalkmark	B1302	A	0,95
4062	Hovedøya NV III	Åpen kalkmark	B1302	B	3,2
4063	Hovedøya NV IV	Åpen kalkmark	B1302	A	6,0
4064	Hovedøya V	Naturbeitemark	D0417	B	2,4
4065	Hovedøya midt II	Slåttemark	D0117	B	1,2
4066	Hovedøya Østre store krutthus	Slåttemark	D0117	A	1,8
4067	Hovedøya midt III	Åpen kalkmark	B1302	B	1,2
4068	Hovedøya S II	Hagemark	D0515	B	3,2
4069	Hovedøya SV V	Kalkedellauvskog	F1501	A	5,2
4070	Hovedøya Ø V	Rik berglendt mark	B1402	B	1,3
4071	Hovedøya SØ III	Åpen kalkmark	B1302	B	3,7
4072	Hovedøya Ø VI	Kalkbarskog	F1602	B	12,8
4073	Hovedøya båtforening	Åpen kalkmark	B1302	B	0,49

Tabell 2. Tidligere registrerte lokaliteter som kan slettes

Lok.nr. / BN-nr.	Områdenavn	Kommentar
98 / BN00088746	Hovedøya Ø II	Slått sammen med og inkludert i lokalitet 95
170 / BN00088697	Hovedøya S I	Slått sammen med og inkludert i lokalitet 169
171 / BN00088756	Hovedøya SV V	Slått sammen med og inkludert i lokalitet 109

Figur 2. Åpen kalkmark langs skrenten mot sjøen sørøst på øya. Overgang mot edelløvskog oppover i lia. Foto: Anders Thylén.

Hovedøya

Naturtyper oppdatert 2023

 Svært viktig

 Viktig

 Lokalt viktig

Figur 3: Naturtypelokaliteter på Hovedøya, oppdatert etter kartleggingene i 2022.

0 100 200 300 400 m

3.3 Rødlistede naturtyper

Norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken 2018b) lister naturtyper og landformer som har risiko for å gå tapt fra Norge. Den er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter. Mange rødlistede naturtyper er knyttet til kalkrik mark. Dermed er det ikke overraskende at de fleste av de registrerte naturtypelokalitetene på Hovedøya har status som rødlistede naturtyper. Hvilke rødlistede naturtyper som omfattes vises i tabell 3.

Naturtype	RL-status	Kommentar
Kalkedellauvskog	EN – sterkt truet	Flere lokaliteter, forekomst i begge naturreservatene og til dels i landskapsvernområdet.
Frisk rik edellauvskog	NT – nær truet	Flere lokaliteter, forekomst i begge naturreservatene og til dels i landskapsvernområdet.
Kalk- og lågurtfuruskog	VU - sårbar	Hovedsakelig i østre del av Østre Hovedøya naturreservat, men mindre innslag i begge reservatene.
Semi-naturlig eng	VU - sårbar	Et par lokaliteter med naturbeitemark og hagemark
Slåttemark	CR – kritisk truet	Flere svært verdifulle enger i reservatene, og et par med mindre kvaliteter i landskapsvernområdet.
Svært tørkeutsatt sørlig kalkberg	NT – nær truet	Inngår flere steder som andel i lokalitetene med åpen kalkmark
Åpen grunnlendt kalkrik mark i boreonemoral sone	EN – sterkt truet	Utgjør brorparten av lokalitetene med åpen kalkmark

3.4 Utvalgte naturtyper

Av utvalgte naturtyper forekommer både slåttemark, åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone og kalklindeskog. Da alle lokalitetene nesten i sin helhet ligger innenfor verneområder omfattes de likevel ikke av forskriften.

3.5 Artsmangfold

Resultat fra feltbefaring og uttrekk fra Artskart viser at det i nyere tid (siden 1970) er registrert mer enn 134 ulike rødlistearter (virveldyr ikke inkludert) på Hovedøya, se tabell 3. Det er ikke gjort grundige

undersøkelser av mangfoldet av alle artsgrupper, slik at det kan finnes vesentlig flere rødlistearter innen bl.a. artsgruppene insekter, moser, lav og sopp i området.

Artsmangfoldet på Hovedøya er svært rikt, og det er godt dokumentert i mange rapporter og sammenhenger. I tillegg til alle rødlistearter er det et generelt stort arts mangfold av ulike artsgrupper. Indre Oslofjord er et Hotspot-område for varmekjære og kalkkrevende arter fra mange artsgrupper. Med såpass mye intakt natur og varierte og til dels unike habitater så har Hovedøya en svært sterk stilling hva gjelder arts mangfold i regionen. Det er bl.a. gode forekomster av den prioriterte arten dragehode (VU) og dragehodeglansbille (EN).

Tabell 3. Rødlistearter registrert i området, basert på egne funn og uttrekk fra Artskart. Søket i Artskart er avgrenset til perioden 1970-2023 (hentet 21.03.2023) og en koordinatpresisjon på 250 meter eller bedre. Det er i tillegg manuelt lagt inn noen eldre funn av arter som er antatt utgått, hentet fra forvaltningsplanen (Oslo kommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus 2007). Disse er kun lagt inn med årstall, ikke full dato.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Biller	<i>Aderus populneus</i>		Nær truet (NT)	19.06.2006
Biller	<i>Anotylus insecatus</i>		Nær truet (NT)	21.07.2005
Biller	<i>Ceutorhynchus rhenanus</i>		Sårbar (VU)	04.06.2007
Biller	<i>Cis fagi</i>		Nær truet (NT)	01.01.2006
Biller	<i>Corticeus bicolor</i>		Sterkt truet (EN)	08.05.1981
Biller	<i>Cryptocephalus sericeus</i>	prakthettebladbille	Nær truet (NT)	27.05.2005
Biller	<i>Cteniopus sulphureus</i>		Sterkt truet (EN)	21.07.2005
Biller	<i>Drilus concolor</i>		Nær truet (NT)	21.07.2005
Biller	<i>Harpalus luteicornis</i>		Sårbar (VU)	19.06.2006
Biller	<i>Lissodema cursor</i>		Nær truet (NT)	20.09.2005
Biller	<i>Meligethes norvegicus</i>	dragehodeglansbille	Sterkt truet (EN)	06.06.2022
Biller	<i>Mycetochara axillaris</i>		Sterkt truet (EN)	19.06.2006
Biller	<i>Mycetophagus populi</i>	ospevedsoppbille	Nær truet (NT)	29.06.2005
Biller	<i>Opatrum sabulosum</i>		Nær truet (NT)	19.06.2006
Biller	<i>Prionocyphon serricornis</i>		Nær truet (NT)	01.01.2006
Biller	<i>Rhinusa collina</i>		Nær truet (NT)	07.06.2005
Biller	<i>Trichoceble memnonia</i>		Nær truet (NT)	27.07.2006
Bløtdyr	<i>Truncatellina cylindrica</i>	sylanderknøttsnegl	Sårbar (VU)	05.06.2008
Karplanter	<i>Aethusa cynapium</i> var. <i>cynapium</i>	skogpersille	Sårbar (VU)	21.07.1998

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Karplanter	<i>Agrimonia eupatoria</i>	åkermåne	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Allium scorodoprasum</i>	bendelløk	Nær truet (NT)	16.06.2020
Karplanter	<i>Androsace septentrionalis</i>	smånøkkkel	Sårbar (VU)	04.06.2015
Karplanter	<i>Anisantha sterilis</i>	sandfaks	Kritisk truet (CR)	04.07.1995
Karplanter	<i>Arabis hirsuta</i> var. <i>glaberrima</i>	snau bergskrinneblom	Nær truet (NT)	22.06.2022
Karplanter	<i>Aria edulis</i>	sølvasal	Nær truet (NT)	25.09.2022
Karplanter	<i>Avenula pratensis</i>	enghavre	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Briza media</i>	hjertergras	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Buglossoides arvensis</i>	åkersteinfrø	Kritisk truet (CR)	09.05.2023
Karplanter	<i>Carex cespitosa</i>	tuestarr	Nær truet (NT)	24.09.2001
Karplanter	<i>Carex ericetorum</i>	bakkestarr	Nær truet (NT)	11.08.2016
Karplanter	<i>Carex hartmaniorum</i>	hartmansstarr	Sårbar (VU)	07.07.2016
Karplanter	<i>Carex pairae</i>	bleik piggstarr	Sårbar (VU)	04.06.2022
Karplanter	<i>Carlina vulgaris</i>	stjernetistel	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Cotoneaster niger</i>	svartmispel	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Crepis praemorsa</i>	enghaukeskjegg	Sårbar (VU)	24.09.2001
Karplanter	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>	dragehode	Sårbar (VU)	30.08.2022
Karplanter	<i>Filipendula vulgaris</i>	knollmjøddurt	Sårbar (VU)	30.08.2022
Karplanter	<i>Fragaria viridis</i>	nakkebær	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	Sterkt truet (EN)	30.08.2022
Karplanter	<i>Galeopsis ladanum</i>	dundå	Kritisk truet (CR)	1882
Karplanter	<i>Hedlundia meinichii</i>	fagerrogn	Nær truet (NT)	11.08.2016
Karplanter	<i>Hyoscyamus niger</i>	bulmeurt	Sterkt truet (EN)	30.08.2022
Karplanter	<i>Hypochaeris maculata</i>	flekkgrisøre	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Lappula deflexa</i>	hengepiggfrø	Sterkt truet (EN)	1924
Karplanter	<i>Lappula squarrosa</i>	sprikepiggfrø	Sterkt truet (EN)	01.07.2020
Karplanter	<i>Lithospermum officinale</i>	legesteinfrø	Nær truet (NT)	16.06.2020
Karplanter	<i>Malus sylvestris</i>	villeple	Sårbar (VU)	10.09.2010

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Karplanter	<i>Melampyrum cristatum</i>	kammarimjelle	Sterkt truet (EN)	1897
Karplanter	<i>Myosotis stricta</i>	dvergforglemmegei	Sårbar (VU)	29.05.2022
Karplanter	<i>Myosurus minimus</i>	muserumpe	Sterkt truet (EN)	24.05.2015
Karplanter	<i>Ononis arvensis</i>	bukkebeinurt	Nær truet (NT)	20.06.2010
Karplanter	<i>Pentanema salicinum</i>	krattalant	Nær truet (NT)	22.06.2022
Karplanter	<i>Phleum phleoides</i>	smaltimotei	Sårbar (VU)	30.08.2022
Karplanter	<i>Potentilla verna</i>	vårmure	Sårbar (VU)	1912
Karplanter	<i>Primula veris</i>	marianøkleblom	Sårbar (VU)	15.07.2022
Karplanter	<i>Pulsatilla pratensis</i>	kubjelle	Sterkt truet (EN)	22.06.2022
Karplanter	<i>Ranunculus polyanthemos</i>	krattsøleie	Nær truet (NT)	16.06.2022
Karplanter	<i>Saxifraga granulata</i>	nyresildre	Nær truet (NT)	25.05.2022
Karplanter	<i>Saxifraga osloënsis</i>	oslosildre	Nær truet (NT)	12.05.2019
Karplanter	<i>Saxifraga tridactylites</i>	trefingersildre	Sterkt truet (EN)	09.05.2023
Karplanter	<i>Seseli libanotis</i>	hjorterot	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Setaria viridis</i>	grønn busthirse	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Silene nutans</i>	nikkesmelle	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Taxus baccata</i>	barlind	Sårbar (VU)	21.04.2018
Karplanter	<i>Thymus pulegioides</i>	bakketimian	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Tilia cordata</i>	lind	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Trifolium fragiferum</i>	jordbærkløver	Sårbar (VU)	1896
Karplanter	<i>Trifolium montanum</i>	bakkekløver	Nær truet (NT)	30.08.2022
Karplanter	<i>Ulmus glabra</i>	alm	Sterkt truet (EN)	30.08.2022
Karplanter	<i>Urtica urens</i>	smånesle	Sårbar (VU)	08.10.2022
Karplanter	<i>Valeriana officinalis</i>	legevendelrot	Sårbar (VU)	22.07.2020
Karplanter	<i>Veronica spicata</i>	aksveronika	Sårbar (VU)	30.08.2022
Karplanter	<i>Veronica verna</i>	vårveronika	Sårbar (VU)	1979
Karplanter	<i>Viola hirta</i>	lodnefiol	Sterkt truet (EN)	14.09.2022
Karplanter	<i>Viola rupestris</i>	grusfiol	Nær truet (NT)	1979
Karplanter	<i>Viola rupestris subsp. rupestris</i>	sandfiol	Sårbar (VU)	1952

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Lav	<i>Acarospora impressula</i>	oslosprekklav	Sterkt truet (EN)	1920
Lav	<i>Anema decipiens</i>	gåtefull askelav	Sårbar (VU)	1905
Lav	<i>Anema nummularium</i>	myntaskelav	Sårbar (VU)	1876
Lav	<i>Calogaya pusilla</i>	kirkelav	Sårbar (VU)	22.06.2022
Lav	<i>Heppia adglutinata</i>		Kritisk truet (CR)	22.06.2022
Lav	<i>Lobothallia radiosa</i>	kalkskiferlav	Sårbar (VU)	22.06.2022
Lav	<i>Squamarina cartilaginea</i>	bruskkalkskjell	Sterkt truet (EN)	22.06.2022
Lav	<i>Squamarina degelii</i>	dvergkalkskjell	Sterkt truet (EN)	22.06.2022
Lav	<i>Thyrea confusa</i>	gråtungelav	Sårbar (VU)	22.06.2022
Moser	<i>Ceratodon conicus</i>	kalkvegmoser	Kritisk truet (CR)	03.05.2011
Moser	<i>Didymodon acutus</i>	glanskurlemose	Datamangel (DD)	03.05.2011
Moser	<i>Didymodon tophaceus</i>	tungekurlemose	Sårbar (VU)	15.05.2012
Moser	<i>Encalypta vulgaris</i>	småklokkemose	Sårbar (VU)	30.04.2011
Moser	<i>Grimmia anodon</i>	vomknausing	Sårbar (VU)	24.04.2015
Moser	<i>Mannia fragrans</i>	duftsepter	Sterkt truet (EN)	08.04.2015
Moser	<i>Pterygoneurum ovatum</i>	stjertmose	Sårbar (VU)	1882
Moser	<i>Riccia ciliata</i>	Skjegg-gaffelmose	Kritisk truet (CR)	1995
Moser	<i>Rhynchostegiella tenella</i>	skorteagnemose	Nær truet (NT)	10.05.2013
Moser	<i>Rhytidium rugosum</i>	labbmose	Nær truet (NT)	03.05.2011
Moser	<i>Tortella densa</i>	stripevrime	Nær truet (NT)	15.05.2012
Moser	<i>Tortella flavovirens</i> var. <i>glareicola</i>		Sterkt truet (EN)	10.05.2013
Moser	<i>Tortella inclinata</i>	buttvrime	Nær truet (NT)	15.05.2012
Moser	<i>Tortula lindbergii</i>	tanntustmose	Kritisk truet (CR)	08.04.2015
Nebbmunner	<i>Campylosteira verna</i>	dvergnettege	Nær truet (NT)	30.08.1992
Nebbmunner	<i>Odontoscelis fuliginosa</i>	sandskjoldtege	Sårbar (VU)	16.06.2007
Sommerfugler	<i>Agonopterix quadripunctata</i>	hjorterotflatmøll	Kritisk truet (CR)	01.08.2008
Sommerfugler	<i>Ancylosis cinnamomella</i>	bergknappsmalmott	Sårbar (VU)	02.08.2008

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Sommerfugler	<i>Cirrhia gilvago</i>	almegulfly	Nær truet (NT)	02.08.2008
Sommerfugler	<i>Coleophora colutella</i>	liten lakrismjeltsekkmøll	Nær truet (NT)	18.06.2007
Sommerfugler	<i>Coleophora potentillae</i>		Sårbar (VU)	06.06.2007
Sommerfugler	<i>Depressaria artemisiae</i>		Sterkt truet (EN)	12.08.2008
Sommerfugler	<i>Eupithecia innotata</i>	malurtdvergmåler	Sårbar (VU)	02.08.2008
Sommerfugler	<i>Melitaea cinxia</i>	prikkrutevinge	Kritisk truet (CR)	1876
Sommerfugler	<i>Neosphaleroptera nubilana</i>	slåpetornvikler	Nær truet (NT)	20.06.2002
Sommerfugler	<i>Oxypteryx atrella</i>		Sårbar (VU)	02.08.2008
Sommerfugler	<i>Sophronia chilonella</i>		Sterkt truet (EN)	18.06.2007
Sommerfugler	<i>Stigmella lemniscella</i>		Sterkt truet (EN)	01.08.2006
Sopper	<i>Auricularia mesenterica</i>	skrukkeøre	Nær truet (NT)	08.05.2012
Sopper	<i>Cortinarius olearioides</i>	safranslørsopp	Sårbar (VU)	28.09.1997
Sopper	<i>Cuphophyllus colemannianus</i>	brun engvokssopp	Sårbar (VU)	27.10.2022
Sopper	<i>Dermoloma pseudocuneifolium</i>	narregrynusserong	Sårbar (VU)	
Sopper	<i>Disciseda candida</i>	skålrøysopp	Sterkt truet (EN)	
Sopper	<i>Elaphomyces anthracinus</i>	svart løpekule	Sårbar (VU)	23.09.2012
Sopper	<i>Geastrum striatum</i>	kragejordstjerne	Nær truet (NT)	08.05.2012
Sopper	<i>Hemipholiota populnea</i>	ospeskjellsopp	Nær truet (NT)	26.09.1999
Sopper	<i>Hygrocybe intermedia</i>	flammevokssopp	Sårbar (VU)	19.08.1985
Sopper	<i>Hygrocybe quieta</i>	rødskivevokssopp	Nær truet (NT)	27.10.2022
Sopper	<i>Lactarius evosmus</i>	løvbelteriske	Nær truet (NT)	08.10.2004
Sopper	<i>Leptoporus mollis</i>	kjøttkjuke	Nær truet (NT)	08.10.2004
Sopper	<i>Lindtneria trachyspora</i>	gullporeskinn	Sterkt truet (EN)	1980
Sopper	<i>Pelloporus tomentosus</i>	filtkjuke	Sårbar (VU)	03.09.2000
Sopper	<i>Pseudosperma squamatum</i>	skjellpukkeltrevlesopp	Datamangel (DD)	19.08.1985
Sopper	<i>Tuber maculatum</i>	bittertrøffel	Datamangel (DD)	02.10.2012

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Sopper	<i>Tulostoma fimbriatum</i>	grov styltesopp	Sterkt truet (EN)	16.05.1981
Spretthaler	<i>Folsomides marchicus</i>		Sterkt truet (EN)	24.04.2008
Spretthaler	<i>Micranurida sensillata</i>		Sterkt truet (EN)	24.04.2008
Spretthaler	<i>Oncopodura crassicornis</i>		Sterkt truet (EN)	24.04.2008
Spretthaler	<i>Stenaphorura denisi</i>		Sårbar (VU)	24.04.2008
Spretthaler	<i>Xenylla tullbergi</i>		Sårbar (VU)	24.04.2008
Tovinger	<i>Drapetis ingraca</i>		Sårbar (VU)	27.05.2005
Tovinger	<i>Eumerus flavitarsis</i>	sølvfotet måneflekkflue	Sårbar (VU)	29.06.2005
Tovinger	<i>Spilomyia manicata</i>	svartfottreblomsterflue	Nær truet (NT)	21.07.2005
Tovinger	<i>Systemus tener</i>		Sterkt truet (EN)	29.06.2005
Veps	<i>Andrena falsifica</i>	jordbærsandbie	Sårbar (VU)	1996
Veps	<i>Andrena nigriceps</i>	sommersandbie	Nær truet (NT)	03.07.2012
Veps	<i>Chrysis equestris</i>	sekstanngullveps	Sterkt truet (EN)	19.06.2006
Veps	<i>Chrysis ignita</i>	ildgullveps	Sterkt truet (EN)	19.06.2006
Veps	<i>Colletes marginatus</i>	kløversilkebie	Sårbar (VU)	03.07.2012
Veps	<i>Crossocerus congener</i>	dvergskoggraver	Sårbar (VU)	27.05.2005
Veps	<i>Discoelius zonalis</i>	skogbladskjærerveps	Sårbar (VU)	09.06.2006
Veps	<i>Dufourea dentiventris</i>	klokkesolbie	Nær truet (NT)	29.06.2005
Veps	<i>Fenusa (Kaliofenusa) ulmi</i>		Nær truet (NT)	27.05.2005
Veps	<i>Lasioglossum aeratum</i>	gulljordbie	Nær truet (NT)	15.06.2010
Veps	<i>Leptothorax gredleri</i>	eikesmalmaur	Nær truet (NT)	03.07.2012
Veps	<i>Macrophya punctumalbum</i>		Nær truet (NT)	09.06.2006
Veps	<i>Sphecodes gibbus</i>	skogblodbie	Nær truet (NT)	29.06.2005
Veps	<i>Tomostethus nigrinus</i>		Nær truet (NT)	06.06.2005

Samlet er det et ekstremt rikt artsmangfold på øya, av varmekjære og kalkkrevende arter. De viktigste miljøene for artsmangfoldet er de åpne kalkmarkene og kalktørrengene, men også edelløvskogen har stor betydning for artsmangfoldet. Mosaikken av mange ulike naturmiljøer og naturelementer i kort avstand til hverandre bidrar også til det store artsmangfoldet.

Figur 4. Rødlistede arter på Hovedøya. Til venstre bruskkalkskjell (EN). Til høyre dragehode (VU). Foto: Helene Lind Jensen / Anders Thylén.

En svært stor andel av rødlistefunnene er fanget opp innenfor naturtypelokaliteter. Det er imidlertid en del spredte funn utenfor naturtyper, se figur 5. Det gjelder til dels ett- og toårige arter på skrotemarksarealer, grusstrender m.m., slik som bulmeurt (EN), smånesle (VU) og åkersteinfrø (CR). Sistnevnte er et tidligere åkerugras som har en av sine to forholdsvis stabile levesteder i Norge på Hovedøya. Største delen av leveområdet for åkersteinfrø på Hovedøya er innenfor lokalitet med åpen kalkmark, men enkelte registreringer er i kantsoner utenfor lokaliteten. Det er også enkelte forekomster av mer typiske kalktørrengarter som hjorterot (NT), aksveronika (VU) og nikkesmelle (NT) på småarealer som vegkanter, småberg i strandsonen etc. Legevendelrot (opprinnelig fremmedart, men rødlistestatus som VU) forekommer i skrentene sør for Klosterkroa.

Figur 5. Funn av rødlistearter på Hovedøya, som ikke ligger innenfor naturtypelokaliteter. Funn fra Artskart, fra 1970 og framover og med koordinatpresisjon på 250 m eller bedre, hentet 29.06.2023

3.6 Fremmede arter

Nærhet til byen, mange besøkende og ulike virksomheter opp gjennom årene har ført til at det er innkommet svært mange fremmede arter til øya, og som etter hvert har etablert store bestander og erstattet naturlig vegetasjon (tabell 4). Opphør av hevd, beite etc. i det tidligere åpne kulturlandskapet på øya har, i tillegg til generell gjengroing, bidratt til at de fremmede artene har etablert seg og har klart å spre seg over hele øya. Spredning av fremmede arter er et svært stort problem på de nakne kalkbergene og de åpne kalkmarkene på øya. Russesvalerot (SE), gravbergknapp (SE), steinkløverarter (SE), ullborre (SE), kuletistel (HI) og filterve (SE) er blant de største problemartene i disse miljøene, i tillegg til busker som fremmede mispler (SE/HI), blåhegg (SE), rynkerose (SE) og berberis.

Tabell 4. Fremmede arter i kategoriene SE, HI og PH som er registrert på Hovedøya.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Biller	<i>Cartodere (Aridius) nodifer</i>		Potensielt høy risiko (PH)	07.06.2005
Bløtdyr	<i>Crassostrea gigas</i>	stillehavsøsters	Svært høy risiko (SE)	03.08.2015

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Karplanter	<i>Acer pseudoplatanus</i>	platanlønn	Svært høy risiko (SE)	11.08.2016
Karplanter	<i>Amelanchier spicata</i>	blåhegg	Svært høy risiko (SE)	08.06.2018
Karplanter	<i>Barbarea vulgaris</i> <i>var. arcuata</i>	buevinterkarse	Svært høy risiko (SE)	11.08.2016
Karplanter	<i>Barbarea vulgaris</i> <i>var. vulgaris</i>	rettvinterkarse	Svært høy risiko (SE)	05.06.2008
Karplanter	<i>Barbarea vulgaris</i>	vinterkarse	Svært høy risiko (SE)	02.07.2015
Karplanter	<i>Bergenia cordifolia</i>	hjerterbergblom	Høy risiko (HI)	04.09.2016
Karplanter	<i>Berteroa incana</i>	hvitdodre	Svært høy risiko (SE)	10.06.2009
Karplanter	<i>Bromopsis inermis</i>	bladfaks	Svært høy risiko (SE)	24.09.2001
Karplanter	<i>Bunias orientalis</i>	russekål	Svært høy risiko (SE)	01.08.2009
Karplanter	<i>Campanula rapunculoides</i>	ugrasklokke	Potensielt høy risiko (PH)	12.07.2015
Karplanter	<i>Cerastium tomentosum</i>	filterve	Svært høy risiko (SE)	24.06.2012
Karplanter	<i>Chaenorhinum minus</i>	småtorskemunn	Potensielt høy risiko (PH)	11.08.2016
Karplanter	<i>Conyza canadensis</i>	hestehamp	Potensielt høy risiko (PH)	15.08.2022
Karplanter	<i>Cotoneaster bullatus</i>	bulkemispel	Svært høy risiko (SE)	02.07.2015
Karplanter	<i>Cotoneaster dielsianus</i>	dielsmispel	Svært høy risiko (SE)	02.07.2015
Karplanter	<i>Cotoneaster divaricatus</i>	sprikemispel	Svært høy risiko (SE)	10.06.2009
Karplanter	<i>Cotoneaster horizontalis</i>	krypmispel	Svært høy risiko (SE)	04.06.2020
Karplanter	<i>Cotoneaster lucidus</i>	blankmispel	Svært høy risiko (SE)	05.06.2008
Karplanter	<i>Cotoneaster multiflorus</i>	blomstermispel	Høy risiko (HI)	05.10.2010
Karplanter	<i>Echinops sphaerocephalus</i>	kuletistel	Høy risiko (HI)	01.06.2014

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Karplanter	<i>Epilobium ciliatum</i> <i>subsp. ciliatum</i>	ugrasmjølke	Svært høy risiko (SE)	02.09.2020
Karplanter	<i>Galanthus nivalis</i>	snøklokke	Potensielt høy risiko (PH)	21.04.2013
Karplanter	<i>Lactuca serriola</i>	taggsalat	Svært høy risiko (SE)	21.07.1998
Karplanter	<i>Lysimachia punctata</i>	fagerfredløs	Svært høy risiko (SE)	31.12.2013
Karplanter	<i>Malva moschata</i>	moskuskattost	Høy risiko (HI)	04.09.2016
Karplanter	<i>Medicago sativa</i>	blålusern	Potensielt høy risiko (PH)	02.07.2015
Karplanter	<i>Melilotus albus</i>	hvitsteinkløver	Svært høy risiko (SE)	11.08.2016
Karplanter	<i>Melilotus officinalis</i>	legesteinkløver	Svært høy risiko (SE)	11.08.2016
Karplanter	<i>Myosotis sylvatica</i>	skogforglemmegei	Potensielt høy risiko (PH)	28.06.2004
Karplanter	<i>Noccaea caerulea</i>	vårpengeurt	Potensielt høy risiko (PH)	11.04.2018
Karplanter	<i>Odontites vulgaris</i>	engrødtopp	Svært høy risiko (SE)	21.07.1998
Karplanter	<i>Pastinaca sativa</i> var. <i>hortensis</i>	hagepastinakk	Svært høy risiko (SE)	11.08.2016
Karplanter	<i>Phedimus hybridus</i>	sibirbergknapp	Svært høy risiko (SE)	10.06.2009
Karplanter	<i>Phedimus spurius</i>	gravbergknapp	Svært høy risiko (SE)	02.07.2015
Karplanter	<i>Potentilla thuringiaca</i>	tysk mure	Potensielt høy risiko (PH)	10.06.2009
Karplanter	<i>Reynoutria japonica</i>	parkslirekne	Svært høy risiko (SE)	15.06.2014
Karplanter	<i>Rosa rugosa</i>	rynkerose	Svært høy risiko (SE)	10.06.2009
Karplanter	<i>Sambucus racemosa</i>	buskhyll	Svært høy risiko (SE)	11.08.2016
Karplanter	<i>Saponaria officinalis</i>	såpeurt	Potensielt høy risiko (PH)	02.09.2020
Karplanter	<i>Senecio viscosus</i>	klistersvineblom	Svært høy risiko (SE)	11.08.2016
Karplanter	<i>Solidago canadensis</i>	kanadagullris	Svært høy risiko (SE)	02.07.2015
Karplanter	<i>Symphoricarpos albus</i>	snøbær	Høy risiko (HI)	01.01.2020
Karplanter	<i>Symphytum officinale</i>	valurt	Svært høy risiko (SE)	21.06.2021

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Karplanter	<i>Vincetoxicum rossicum</i>	russesvalerot	Svært høy risiko (SE)	24.09.2001
Krepsdyr	<i>Amphibalanus improvisus</i>	brakkvannsrur	Potensielt høy risiko (PH)	24.09.1991
Nebbmunner	<i>Deraeocoris lutescens</i>		Høy risiko (HI)	28.07.2006

Figur 6. Fremmede og svært problematiske arter på Hovedøya. Til venstre russesvalerot. Til høyre gravbergknapp. Foto: Anders Thylén.

4 Diskusjon

4.1 Naturverdier og landskapsøkologi

De aller viktigste naturarealene på Hovedøya er trolig de åpne kalkmarkene og kalktørrengene, som her finnes på mange og til dels store lokaliteter og med svært artsrike utforminger og til dels unike artsforekomster. I prinsippet hele området er i tillegg vernet og forvaltes av Bymiljøetaten. Det er dermed få steder rundt Indre Oslofjord der det ligger like godt til rette for å ivareta disse naturtypene med tilhørende artsmangfold. Jo flere lokaliteter og jo større areal med forekomst av disse miljøene desto større er muligheten for å ivareta artsmangfoldet på lang sikt. Det er derfor svært viktig å ivareta størst mulig areal og et tett nettverk av kalktørrenger / åpne kalkmarker. I tillegg til de kartlagte naturtypene finnes en del kantsoner, vegkanter og «plenenger» som har innslag av kalktørrengvegetasjon, men som enten er for små eller per i dag ikke har en tilstand som gjør at de kvalifiserer som naturtype. Det er dermed mulighet for å utvikle og ivareta disse spesielle miljøene på ytterligere arealer på øya.

Tidligere rapporter, litteratur og eldre flyfoto viser at øya under første halvdel av forrige århundre i større grad var et åpent kulturlandskap enn hva tilfellet er i dag. Dette vises godt i flybilde fra 1937, se figur 1. En del av disse arealene er i dag preget av ungskog og/eller krattvegetasjon, og er i en suksessjonsfase. En del av disse arealene vil være mulig å restaurere, hvis en ønsker det.

De to ryggene i nordvest og i sørøst er i stor grad skogbevokst. Eldre flyfoto viser at det var skog på mye av disse arealene også i 1937, og det er trolig at det har vært skog på i hvert deler av ryggene over lang tid. Blandingen av kalkedellauvskog, rik edelløvskog og kalkbarskog på spesielt den sørøstlige ryggen utgjør et av de største intakte skogområdene av denne typen i Osloregionen, og skogene her har betydelig verneverdi.

4.2 Hensyn og skjøtsel

Nesten hele Hovedøya er vernet som enten naturreservat eller landskapsvernområde. Naturen er dermed i liten grad truet av nedbygging eller arealinngrep. Det er likevel flere brukerinteresser på øya, som kulturminner, café, båtforeninger og friluftsliv, som kan true naturverdiene og som må forenes for å fungere godt sammen. Den verdifulle naturen på Hovedøya er truet av framfor alt følgende faktorer:

- Gjengroing
- Spredning av fremmede arter
- Slitasje

Bymiljøetaten har allerede gjennom mange år gjort omfattende forvaltnings- og skjøtselsarbeid på Hovedøya. Dette inkluderer bl.a. slått i enger, krattrydding i åpne kalkmarker, restaurering av tidligere åpne områder, kanalisering av ferdsel og bekjempelse av fremmede arter. Det er viktig å fortsette det gode arbeidet som blir gjort. I den videre forvaltningen av naturverdiene ute på øyene er det derfor viktig å fokusere spesielt på de avgrensede naturtypeområdene, samt hensynssoner/restaureringsområder for å kunne klare å ivareta og styrke verdiene som er kartlagt. Samtidig er det like viktig å styrke

innsatsen mot fremmede arter som sprer seg inn i viktige områder utenifra, ved vindspredning og med fugler og dyr/mennesker.

Kalktørrenger

Kalktørrengene på øya utgjør en glidende overgang fra forholdsvis friske og frodige enger som trenger årlig slått, via tørrere enger på grunnlendt mark som trolig bør slås med noen års mellomrom eller kun ryddes for kratt, og til åpne grunnlendte kalkmarker som knapt trenger andre tiltak enn bekjempelse av fremmede plantearter og krattrydding en sjelden gang. Skjøtselsregimet må vurderes for det enkelte område og tilpasses forholdene der.

- Enger som skjottes som slåtteeng bør slås på sensommeren og plantematerialet fjernes etter slått. Også for åpne kalkmarker hvor en kun rydder kratt må plantematerialet fjernes etter slått.
- Slått bør skje én gang mellom 15. august og 31. august, men helst seint av hensyn til pollinerende insekter og frøspredning av seintblomstrende arter. Nærliggende arealer bør helst ikke slås samtidig, av hensyn til insekter (næringstilbud og overvintring), og spesielt om de slås annethvert år kan en unngå at de slås samme år, dvs. spare noen områder hvert år som ikke slås. Slåtteavfall bør ligge 2-3 dager før det rakes sammen og fjernes. For noen områder vil dere være aktuelt med slått tidligere enn 15. august. Dette gjelder for enger med betydelig innslag av uønsket vegetasjon, inkludert fremmede arter, som frør seg tidlig.
- Åpen kalkmark og kalkfuruskog som er under gjengroing bør ryddes ekstensivt for oppslag av trær og busker dersom målsettingen er å opprettholde og utvikle åpen kalkmark eller engpreget vegetasjon. Det bør være et særlig fokus på fremmede busker. Enkelte stedegne busker som geitved, hjemlige roser, slåpetorn, asaler og dvergmispel bør spares, og svartmispel spares alltid, men områdene skal generelt ha et ganske åpent preg. Enkelte steder, spesielt på sørøstsiden av øya, er det løvoppslag som skygger for små kalkvegger med truede lavararter, og her er det spesielt viktig å fjerne kratt og løvoppslag.
- I tilfeller hvor det er en del utskyggende tresjikt i tilknytning til engarealer og åpen kalkmark bør en se på muligheten for å åpne opp for å få inn mer lys til disse arealene. Utskygging fører til at mer fuktighet beholdes i bakken hvilket gir gode forutsetninger for gjengroingsarter og oppbygging av humus. Gjenåpning bør helst gjennomføres gradvis over flere år.

For å maksimere arealet med kalktørrengvegetasjon på øya anbefales at man prøver å ivareta småarealer og kantsoner med ekstensiv skjøtsel (framfor plenklipping eller å la de gro igjen), og restaurere ytterligere en del arealer med potensial som kalktørreng. Aktuelle arealer kan være større deler av gressarealene rundt stikrysset nordvest for Kommandantboligen (rundt lokalitet 4065). Også i parkområdet nord på øya, mellom klosterruinene og brygga i lokalitet 549, bør det være mulig å skjytte noen arealer mer ekstensivt enn i dag, se figur 3. Det vil si å skjytte de som eng med en - to slåtter per år (helst ikke før 15. juli) med fjerning av plantematerialet, istedenfor å skjytte de som plen. Et annet område som gjerne kan skjottes på denne måten er de tresatte «plenengene» (kartlagt som hagemark) ved badestranden i lokalitet 4068. Her bør en kunne la i hvert fall deler av området skjottes som eng selv om det er lagt til rette som et badeområde.

Figur 7. Parkarealer og kantsoner nord på Hovedøya, som ut fra artsforekomster trolig har noe tørrengkvaliteter. Her bør en vurdere skjøtsel som eng.

Det bør vurderes om man skal åpne opp en del arealer som tidligere var mer åpne, men som i dag er gjengrodd med kratt. Det gjelder bl.a. områdene helt øst på øya med tette kratt og ungsog i skråningene ovenfor de åpne kalkmarkene i lokalitet 95, 99, 110, 174 og 4070. Det må gjøres en vurdering av hvilke arealer som skal prioriteres, hvor stor nytten vil være og hvor ressurskrevende det vil være å åpne opp og vedlikeholde. Krattenes funksjon per i dag må også vurderes, både økologisk funksjon for bl.a. insekter, og funksjon for å skjerme en del av kalkbergene og de åpne kalkmarkene fra ferdsel, bading, soling, og dermed fra slitasje. Lokalitet 104 ser ut til å være gradvis åpnet opp de senere årene, og dette arbeidet bør fortsette.

Kanalisering av ferdsel og skjerming

Ferdsel og slitasje er en utfordring på øya. Det er de siste årene gjort et godt arbeid med å gjerde inn en del sårbare arealer, bl.a. den store slåtteeenga ved Vestre Bastion og en del av de artsrike kalktørrengene sørvest på øya (i tilknytning til lokalitet 109, 75 og 104). De områder som ellers er mest sårbare for slitasje er trolig de åpne kalkmarkene langs sørøstkanten av øya (lokalitet 109, 169 og 174). Her finnes de største verdiene for lav, moser og trolig insekter. Også lokalitet 4063 i nordvest har en del av de tilsvarende kvalitetene. Foruten vestre del av lokalitet 109 er ferdselen relativt begrenset i disse områdene, trolig fordi de er litt utilgjengelige topografisk og fordi det er en del skjermende buskvegetasjon. Her bør en unngå å få inn mer ferdsel, og en bør unngå å legge nye stier. Det er trolig viktig å beholde en beskyttende skjerm av buskvegetasjon langs kanten av lokalitetene, for ikke å innbyde til tråkk og ferdsel.

Skog

Som fremgår av flybildet i figur 1 var Hovedøya ganske mye mer åpen for 85 år siden. En del områder består av ungskog som er kommet opp etter den tid. Samtidig var mye av framfor alt den søndre ryggen dekket av skog allerede den gang. I dag har mye av skogen i spesielt Østre Hovedøya naturreservat karakter av viltvoksende kalkedellauvskog og kalkfuruskog. Skogen er i stor grad flersjiktet og med forekomster av eldre trær og i partier en del død ved. Målet for skogen generelt i området bør være utvikling mot naturskog gjennom å la skogen utvikles med naturlig skogdynamikk. Her bør det i liten grad gjøres hogst- eller tynningstiltak. Dette bør gjelde for alle lokaliteter med kalklindeskog, og for mye av lokalitet 507 og 509. Døde trær som faller over stier kan flyttes til siden, og i minst mulig grad deles.

Enkelte skogarealer kan ha mål om et mer åpent og hagemarkspregget skogbilde. Det gjelder framfor alt skogene sentralt på øya i og rundt de parkpregede områdene. Her bør mange trær få vokse seg store og kanskje fristilles, samtidig som en kan rydde en del av yngre trær og oppslag. Rekruttering av nye trær må likevel sikres. Gamle trær og død ved må ivaretas og fremelskes i både hagemarker, parker og skoger. Skogene i og rundt lokalitet 508 og sør for lokalitet 549 blir beitet allerede i dag, og dette kan gjerne videreføres.

Det har vært ytret et ønske fra kulturmiljøhold om å åpne opp og tynne kraftig sør- og sørøst for kommandantboligen, for å få fri syn til og fra bygningen og mot sjøen. Det er ved kartleggingen i 2022 ikke gitt spesifikt fokus til denne problemstillingen. Det må derfor gjøres grundigere vurdering og feltbefaring for å vurdere om det er skogarealer i dette området som kan være egnet til å forvaltes som mer åpen, hagemarkspregget skog, uten at dette går ut over naturverdiene i området.

Fremmede arter

Fremmede arter bør bekjempes på alle lokaliteter hvor slike utgjør eller vil kunne utgjøre et fremtidig problem om tiltak ikke iverksettes, både innenfor arealer avgrenset som naturtype eller hensynsområder/restaureringsområder, men også utenfor disse med fare for spredning inn i områder med viktige naturverdier. I dag bekjempes enkeltarter systematisk (gjelder blant annet russesvalerot), og det er også fokus på bekjempelse av fremmede arter på mindre arealer med store naturverdier. Man bør videreføre arbeidet som Bymiljøetaten gjør med bekjempelse av fremmede arter, men det trengs vesentlig økt innsats innenfor flere lokaliteter. Rydding av fremmede arter bør også følges opp med etterundersøkelser for å kontrollere om tiltakene har ønsket effekt.

Fjerning av fremmede arter også utenfor arealer med naturverdier bør være av høy prioritet, da disse forekomstene potensielt fungerer som spredningskilde inn til arealer med naturverdier. Dette gjelder blant annet for russesvalerot, kuletistel, ullborre og kanadagullris. Samtidig bør man være føre-var i forhold til en del fremmede arter som enda er sjeldne på øyene, men som utgjør store problemer på fastlandet. Dette omfatter f.eks. parkslirekne og hagelupin. Slike arter bør det være en del fokus på, slik at man forhindrer at de etablerer seg på øya. Oslo kommune har utarbeidet en liste over arter som bekjempes systematisk på øyene i Oslofjorden, nesten uavhengig av hvor de befinner seg. Dette omfatter følgende svært problematiske plantearter: russesvalerot, kjempebjørnekjeks, kanadagullris, russekål, kuletistel og strandkarse.

Legevendelrot er eksempel på en art som opprinnelig er fremmed (muligens innkommen allerede på middelalderen), men som i dag har status som rødlistet (sårbar-VU). Arten vokser i skråningene sør for Klosterkroa. Enkelte observasjoner kan tyde på at arten i noen tilfeller kan ha en invasiv opptreden i

verdifulle naturmiljøer (Bård Bredesen, pers.medd.). En bør dermed ivareta arten i den biotopen den forekommer i dag på Hovedøya, men samtidig følge med på at den ikke sprer seg ut i f.eks. de åpne kalkmarkene.

Klosterruinene

Murene, som består av kalkstein, har en verdifull kalkflora med arter som bl.a. dvergforglemmegei (VU), bakketimian (NT), murburkne, hjorterot (NT), vårrubloom, harekløver, lodnefaks, bakkemynte, sprikepiggrør (EN), hvitbergknapp, markmalurt, dunkjempe og kalksvartburkne. Småklokkemose (VU) vokser også på murene. Muserumpe (EN) har tidligere vært registrert på murene, men er de siste årene kun funnet på tørrengarealer utenfor ruinene.

Klosterruinene blir vedlikeholdt som kulturminne, og vegetasjonen på murene blir av og til fjernet for å begrense skader på murene. De fleste av de spesielle artene som vokser på murene finnes også andre steder på øya. En kan likevel vurdere muligheten for å flytte torver med vegetasjon til andre steder, hvor de har bedre mulighet å forvaltes langsiktig. Det kan være en utfordring å finne et egnet sted, uten at en ødelegger den vegetasjon som finnes på stedet. Det er også slik at de mest interessante artene å ivareta trolig vokser tett på underlaget, med lite torvdekke, og at en nærmest må flytte plante for plante.

4.3 Kunnskapsgrunnlag og kartleggingsbehov

Status

Naturtyper er etter årets kartlegging svært godt kartlagt og vesentlig mer detaljert enn tidligere. Det kan fortsatt være mindre arealer som er oversett eller som kan ha uoppdagede naturverdier, Nye artsfunn ville trolig også kunne føre til endrede avgrensninger noen steder. Det aller meste av vesentlige naturverdier er likevel fanget opp i kartleggingen.

Hva gjelder artsmangfold er karplanter svært godt kartlagt på øya, og kunnskapsgrunnlaget for denne gruppen er svært godt. For lav har årets kartlegginger styrket kunnskapsgrunnlaget vesentlig, selv om det fortsatt finnes mer å oppdage. I forbindelse med kartleggingen er dvergekalkskjell (VU) funnet ny for øya, og det er bl.a. registrert flere nye forekomster av de sterkt truede bruskekalkskjell og dvergekalkskjell. Sopp ble undersøkt av Egil Bendiksen i løpet av en feltdag i det gode soppåret 2004. Foruten det er det en god del spredte soppfunn fra forskjellige turer, men det er ikke gjort grundige kartlegginger. For moser ble det gjort en god del befaringer i perioden 2009-2018, men det er heller ikke for denne gruppa gjort noen systematisk kartlegging.

For insekter og andre virvelløse dyr er det gjort en del undersøkelser i 2005 og 2006, og det er gjort målrettede søk etter dragehodeglansbille (Endrestøl et al. 2006, Elven 2010). Det er dessuten mange artsfunn fra ulike fagpersoner og besøkere. Kunnskapsgrunnlaget for disse gruppene er likevel begrenset.

Behov

Naturtypekartleggingen vurderes per nå som tilfredsstillende for å ha et generelt godt kunnskapsgrunnlag. Ved eventuelle arealendringer eller bruksendringer bør det likevel gjøres feltbefaring og konkrete undersøkelser, for å se nærmere på avgrensning av hensynssoner, mulige avbøtende tiltak etc. Dette vil bl.a. være aktuelt i forbindelse med revidering av gjeldende forvaltnings-

og skjøtselsplan for Hovedøya. Det vil også være viktig i den grad en vurderer å endre hevd av enkelte skogarealer, som f.eks. å åpne opp og tynne

For lav og moser vil det kunne være aktuelt med mer detaljert kartlegging i enkelte områder, for å mer presist kunne styre forvaltning og skjøtsel av de mest truede artene.

For insekter og andre virvelløse dyr vil det alltid være ønskelig å forbedre kunnskapen om artsforekomster. I tillegg til generelle undersøkelser og overvåking av enkelte arter (dragehodeglansbille) ville det trolig vært nyttig å gjøre mer grundige ettersøk av reirområder for bl.a. graveveps.

Overvåking av enkelte fokusarter, som dragehodeglansbille, *Heppia adglutinata*, duftsepter m.fl. er viktig for å sikre at gjeldende skjøtselstiltak har ønsket effekt.

En idé kan være å gjøre en felles befaringsrunde (f.eks biolog fra Bymiljøetaten, Biofokus og NHM) for å se på enkelte spesielle utfordringer/muligheter hva gjelder skjøtsel. Aktuelle problemstillinger kan f.eks. være:

- Tiltak for arter på klostermurene
- Hvilke plen/parkarealer bør prioriteres for engskjøtsel
- Prioritere områder for rydding og gjenåpning sørøst på øya
- Ev. skogareal som kan skjøttes som hagemark / åpen skog

5 Referanser

- Artsdatabanken. 2018a. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. 2018b. Norsk rødliste for Naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. 2023. Artskart - internettportal for artssøk. <https://artskart.artsdatabanken.no/>
- Bjøreke, K. 2002. Registrering av botanisk mangfold på øyene i Indre Oslofjord, Nesodden- og Oslo kommune. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Rapport 2002-1, s.112. http://osloogakershus.miljostatus.no/dm_documents/BotaniskMangfoldNesOslo_f6UWP.pdf
- Bjøreke, K. 2012. Skjøtselsplan for enger ved vestre lille krutthus, Hovedøya; slåttemark.
- Bronger, C. og Rustan, Ø. H. 1983. Edellauvskoger i Oslo. Botanisk undersøkelse av verneverdier.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). DN-håndbok 13. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Elven, H. 2010. Kartlegging av dragehodeglansbille (Thymogethes norvegicus) på Østlandet 2010. rapport. http://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMOA/Milj%C3%B8%20og%20klima/Rapporter/Kartlegging_av_dragehodeglansbille_p%C3%A5_%C3%B8stlandet_-_FMVA_rapport_1-2011_AoWLI.pdf
- Endrestøl, A., Gammelmo, Ø., Hansen, L. O., et al. 2006. Registrering og overvåkning av utvalgte insektarter i Oslo kommune 2005. s.1-69.
- Høitomt, T. 2015. Bevaringsplan for duftsepter Mannia fragrans i Norge. BioFokus-notat 2015-13. <http://lager.biofokus.no/biofokus-notat/biofokusnotat2015-13.pdf>
- Korsmo, H. 1988. Skjøtselsplan for edellauvskog i Oslo og Akershus. Økoforsk rapport 1988-4, s.75.
- Liebe, M. 1981. Vern av hovedøya. Oslo helseråd, kontoret for natur og miljøvernaker.
- Miljødirektoratet. 2015. Veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann., s.38. <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/naturkartlegging/myndigheter/kartlegging-av-naturtyper-pa-land/hvordan-kartlegges-naturtyper/>
- Oslo kommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus. 2007. Forvaltningsplan og Skjøtselsplan for Hovedøya. Natur- og kulturmiljø av nasjonal verdi. s.180. http://osloogakershus.miljostatus.no/dm_documents/hovedoya_forvaltningsplan_lav_0I22n.pdf
- Rustan, Ø. H. 1981. Botanisk undersøkelse av Hovedøya. Oslo helseråd.
- Thylén, A. 2019. Skjøtselsplan for slåttemark 2018. Hovedøya - vestre krutthus, Oslo kommune, Oslo og Akershus. BioFokus-notat 2019-3. Stiftelsen BioFokus. Oslo. <http://lager.biofokus.no/biofokus-notat/biofokusnotat2019-3.pdf>

Vedlegg 1. Detaljerte naturtypekart

Hovedøya nord

Naturtyper oppdatert 2023

Svært viktig

Viktig

Lokalt viktig

0 50 100 150 200 m

Hovedøya sørvest

Naturtyper oppdatert 2023

Svært viktig

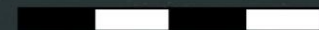
Viktig

Lokalt viktig

0 25 50 75 100 m

Hovedøya øst

Naturtyper oppdatert 2023

- Svært viktig
- Viktig
- Lokalt viktig

Vedlegg 2. Naturtypebeskrivelser

BN00088739 / 68 Hovedøya N I

Slåttemark – Kalkslåtteeng Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, og Odd Stabbetorp, NINA, den 3/6 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den nordre delen av Vestre Hovedøya naturreservat i Oslo. Vestre Hovedøya naturreservat omfatter hele den vestre ryggen. Reservatet består av kalkrike strandberg, kantkratt, åpen grunnlendt kalkmark, edelløvskog og engarealer. Naturtypen finner vi mellom sonen med strandberg nær vannet og kalkskogen lenger opp i skråningen. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, som leirskifer, kalkstein og sandstein. Det er ca 10% nakent berg i lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av slåttemark på forholdsvis frisk mark og åpen grunnlendt kalkmark i tørrere og mer grunnlendte partier. Vegetasjonstypen er en mosaikk av "tørr, meget baserik eng i lavlandet, enghavreeng" (G6), "bergknaus og bergflate" F3, og "urterik kant" (F4). Den friske marken er trolig noe påvirket av sigevann fra skråningen ovenfor. Både slåttemark og åpen grunnlendt kalkmark er utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven, men dette gjelder ikke for områder som er vernet etter naturmangfoldlovens kap. V.

Artsmangfold: I partier er det forholdsvis frodig engvegetasjon, trolig noe sigevannspåvirket, med arter som enghavre (NT), hjertegras (NT), bakkekløver (NT), fagerklokke, hartmannstarr (VU), engknoppurt og blåkoll. På tørrere og mer grunnlendt mark forekommer bl.a. aksveronika (VU), knollmjørdurt (NT), hjorterot (NT), nakkebær (NT), bakkemynte, bakketimian (NT), snau bergskrinneblom (NT), flekkgrisor (NT), nikkesmelle (NT), svartmispel (NT) og marianøkleblom (VU). Oslosildre (NT) og trefingersildre (EN) er også registrert her. Lokaliteten er svært artsrik (63 arter registrert i 2010), med bl.a. de for naturtypen karakteristiske artene bergmynte, bakkerundbelg, markmalurt, dvergmyspel, vårarve og flatrapp. Dvergekalkskjell (EN) vokser på kalkberg i lokaliteten.

Bruk tilstand og påvirkning: Hele Vestre Hovedøya naturreservat bærer tydelig preg av kulturpåvirkning med åpne arealer og arealer i ulike suksesjonsstadier av gjengroing. Reservatet har blitt brukt til forskjellige formål som beite, jordbruk, slått, hogst av trær og militær virksomhet. En sti går langs stranden, og her er det tydelig slitasje. Dette er likevel en plass som i moderat grad brukes av badegjester til soling og bading.

Fremmede arter: Av fremmede arter er det registrert sprikemispel (SE) og vinterkarse (SE), men kun små forekomster med begrenset påvirkning.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert innenfor mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet forekomst av et stort antall rødlistede og truede karplanter og en truet lavart. I tillegg ligger lokaliteten i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en skjøtelsesplan fra 2007 for Hovedøya naturreservat. De friskere delene av området bør slås med ljå, men trolig ikke årlig. Oppslag av ungfuru og løvkraut bør fjernes, og alt av fremmede mispler fjernes.

.....

BN00088710 / 72 Hovedøya SV II

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, den 7/6 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett sør for badestranden på sørvestsiden av Hovedøya i Oslo, i område med plantelivsfredning. Lokaliteten avgrenses i sør og vest av en grussti som er opparbeidet for friluftslivet. I øst og nord tar kantkratt over og relativt raskt kommer man inn i kalkfuruskog. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, som leirskifer, kalkstein og sandstein. Det er ca 15% nakent berg i lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone. Vegetasjonstypen er en mosaikk av "tørr, meget baserik eng i lavlandet, enghavreeng" (G6), "bergknaus og bergflate" F3, og "urterik kant" (F4).

Artsmangfold: Av rødlistearter er det bl.a. registrert aksveronika (VU), dragehode (VU), knollmjørdurt (VU), smånøkket (NT), hjertegrass (NT), hjorterot (NT), åkermåne (NT) og svartmispel (NT). Bjureke angir også oslosildre (NT) og bakkekløver (NT) fra lokaliteten og det ligger et funn av kubjelle (EN) i Artskart (fra 2007, ikke gjenfunnet senere). Det er fine forekomster av krattalant (NT) her, en av få forekomster på øya. I tillegg vokser de for naturtypen karakteristiske artene bakkemynte, bergmynte, bakkerundbelg, markmalurt, fagerknoppurt, fagerklokke, dvergmispel og flattrapp. Det er en del buskvegetasjon med slåpetorn, geitved og einer. I 2010 ble det totalt registrert 96 arter i denne lokaliteten.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger i et område som brukes flittig av friluftsfolk og badegjester. Det er tydelige spor av slitasje på flate områder, spesielt på de strandnære knausene. Det

er ellers mye gjengroing i nordøstre deler. Det er en del oppslag av ask, borealte løvtrær, berberis og noe furu.

Fremmede arter: Av fremmede arter er det registrert krypmispel (SE), blankmispel (SE), bulkemispel (SE), berberis, akeleie, russesvalerot (SE), vinterkarse (SE), kuletistel (LO) og steinsvineblom (LO). Det er likevel relativt små mengder problematiske fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert innenfor mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet forekomst av flere rødlistede og truede karplanter, fin forekomst av dragehode, samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Dragehode har status som prioritert art (naturmangfoldloven). Forekomster av arten er beskyttet gjennom egen forskrift om dragehode som prioritert art (<http://www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110520-0517.html>).

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en skjøtelsesplan fra 2007 for Hovedøya. Det er behov for å rydde en del oppslag i lokaliteten, og det kan være mulig å utvide og restaurere krattskog oppover. Det er samtidig viktig å ikke rydde så mye og på en slik måte at området innbyr til mer soling, siden det vil kunne skade lokaliteten. Det er også viktig å fortsette arbeidet med bekjempelse av fremmede plantearter, spesielt russesvalerot og kuletistel.

.....

BN00088760 / 75 Hovedøya SV IV

Slåttemark – Kalkslåtteeng Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, den 7/6 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Naturtype, avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett sørvest for Østre lille krutthus på sørvestre delen av Hovedøya i Oslo, i område med plantelivsfredning. Lokaliteten avgrenses i sør og øst av en smal sti. I øst og nord tar kantkratt over og det er relativt kort avstand til kalkfuruskog i øst. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, som leirskifer, kalkstein og sandstein.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av slåttemark, med mindre partier med åpen kalkmark innimellom. Dette er en endring fra tidligere kartlegging, da området var vurdert

som åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er sterkt kalkrik tørreng med klart hevdpreg. Slåttemark har status som utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble følgende karplanter registrert: Aksveronika (VU), smaltimotei (VU), dragehode (VU), bakkekløver (NT), knollmjørdurt (VU), svartmispel (NT), enghavre (NT), bakketimian (NT), flekkgrisor (NT), nikkesmelle (NT), åkermåne (NT) og hjorterot (NT). Bestanden av dragehode og bakkekløver er særdeles god på denne lokaliteten. I tillegg finner man de typiske artene for denne naturtypen som fagerknoppurt, dvergmispel, bakkemynte, bakkerundbelg, markmalurt, bergmynte, fagerklokke og flatrapp. Totalt ble det i 2010 registrert 95 arter i denne lokaliteten. Bruskkalkskjell (EN) er også registrert på en liten kalkknaus innenfor lokaliteten.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger i et område som brukes flittig av friluftsfolk, men de følger stien opp til Østre lille krutthus. Det er ingen spor av slitasje i selve lokaliteten. Det er forholdsvis mye oppslag av løvrenninger, spesielt i nordre del, som har blitt ryddet nesten årlig. Fra vollen ved krutthuset vokser en bestand med slåpetorn ned mot den åpne grunnlendte kalkmarken. Denne har flere ganger blitt ryddet med ryddesag, men kommer tilbake. Største trussel mot bestanden med dragehode må nok regnes som gjengroing av krattskog.

Fremmede arter: Av fremmede arter ble blankmispel (SE) og russekål (SE) registrert i 2010. Russesvalerot (SE) forekommer, men forholdsvis sparsomt. Kanadagullris (SE) og kuletistel (LO) vokser nært inntil lokaliteten på gressarealene ved krutthuset.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Slåttemark forekommer flere steder på øya, og kalktørrengene må også ses i sammenheng med arealene med åpen kalkmark på øya. Alle kalktørrenger må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere truet, stor forekomst av dragehode og bakkekløver samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Dragehode har status som prioritert art (naturmangfoldloven). Forekomster av arten er beskyttet gjennom egen forskrift om dragehode som prioritert art (<http://www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110520-0517.html>).

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en forvaltnings- og skjøtelsesplan fra 2007 for Hovedøya. Det er behov for å rydde oppslag årlig. Slått bør vurderes år om annet i de mest frodige delene av lokaliteten.

.....

BN00088753 / 85 Hovedøya N II

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, den 7/6 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett vest for rutebåtbrygga nord på Hovedøya i Oslo. Lokaliteten ligger i Vestre Hovedøya naturreservat, som omfatter hele den vestre ryggen. Reservatet består av kalkrike strandberg, kantkratt, åpen grunnlendt kalkmark, edelløvskog og engarealer. Naturtypen finner vi mellom sonen med strandberg nær vannet og kalkskogen lenger opp i skråningen. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, som leirskifer, kalkstein og sandstein. Det er ca 10% nakent berg i lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Lokaliteten har også enkelte mindre partier med friskere eng på dypere jordsmonn, og som ev. kan føres til slåttemark. Åpen grunnlendt kalkmark har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Av rødlistearter er følgende karplanter registrert: aksveronika (VU), knollmjørdurt (VU), dragehode (VU), hjorterot (NT), nakkebær (NT), smaltimotei (VU), snau bergskrinneblom (NT), nikkesmelle (NT), nyresildre (NT), trefingersildre (EN) og oslosildre (NT). På noen flekker med litt mer jordsmonn og frodigere engvegetasjon vokser hjertegras (NT) og enghavre (NT). Av busker forekommer bl.a. svartmispel (NT), rognasal, geitved og hagtorn. De rødlistede treslagene ask og alm (begge EN) forekommer også. Med ulike tidsintervall dukker det opp marinøkkel her. Det er generelt en rik karplanteflora med for naturtypen karakteristiske arter som bakkemynte, bakkerundbelg, markmalurt og flatrapp. I 2010 ble det registrert 54 arter i lokaliteten, men flere har tilkommet senere. På berg er gråtungelav (VU) registrert.

Bruk tilstand og påvirkning: Det går en sti gjennom lokaliteten som følger stranden vestover. Det er relativt lite slitasje utenom stien. Det er til dels mye oppslag av løvrenninger og gjengroing med ungtrær og kratt, bl.a. av ask, furu, berberis og roser. Det er spesielt mye gjengroing langs hylle i sørvest, hvor det også er tett med snerprørkvein.

Fremmede arter: Av fremmede arter forekommer noe gravbergknapp (SE) og vinterkarse (SE) og en del busker av fremmede mispler (SE) og berberis. Syrin, som det tidligere var mye av, er bekjempet med planternmiddel og er gått sterkt tilbake, men det er fortsatt enkelte planter nordøst i området. Russesvalerot forekommer forholdsvis sparsomt på strandnære arealer. Kanadagullris (SE) forekommer i nordøst.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert innenfor mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, samt at

naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap. Lokaliteten brukes flittig i undervisningsøyemed for å vise oslosildre.

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en skjøtselsplan for Hovedøya fra 2007. Det er gjennomført bekjempelse av syrin og noe annen buskvegetasjon. Det er behov for at dette arbeidet videreføres og intensiveres, spesielt i øvre del i sørvest. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og unge boreale løvtrær bør ryddes vekk. Mindre areal med frisk eng og hylle med snerprørkvein kan gjerne slås på ettersommeren.

.....

BN00088751 / 95 Hovedøya Ø I

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : 2,38 daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, den 23/6 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Avgrensningen er utvidet, og den er slått sammen med lokalitet 98 (som utgår). Definisjon og verdisseting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en nordvestvendt skråning ned mot bukta rett øst for Oslo sjøskole, i Østre Hovedøya naturreservat. Lokaliteten ligger godt eksponert for sol. Naturtypen finner vi mellom sonen med strandberg nær vannet og kalkskogen lenger opp i skråningen. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Det er ca 10% nakent berg i lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Av rødlistearter er følgende karplanter registrert: Aksveronika (VU), dragehode (VU), lodnefiol (EN), knollmjørdurt (VU), svartmispel (NT), snau bergskrinneblom (NT), bakketimian (NT), enghavre (NT), nakkebær (NT), hjertegras (NT) og hjorterot (NT). Smaltimotei (VU), oslosildre (NT) og nikkesmelle (NT) var nevnt fra 2010, men ble ikke observert i 2022. I tillegg er her de for naturtypen karakteristiske artene bakkemynte, bakkerundbelg, markmalurt, blodstorkenebb, gulmaure, engknoppurt, dvergmispel og flatrapp. Dette er en av de få vokseplassene for katterfot på Hovedøya. Totalt ble det i 2010 registrert 88 arter i denne lokaliteten. Av moser er det bl.a. registrert glanskurlemose (DD).

Bruk tilstand og påvirkning: En sti går inne i skogen vest for den åpne skrenten i øst-vestlig retning, men passerer ikke gjennom arealet. Det er ikke store spor av slitasje, dette er ikke en plass badegjester bruker eller hvor det er mye ferdsel. Det er ganske gjengrodd med ung løvskog, furu og berberis i bakkant (i kant av og utenfor avgrensningen) mot sør. Det har trolig til dels vært åpnere kulturmark her i tilknytning til tidligere bygg, men ut fra eldre flyfoto har det også vært løvskog en god stund.

Fremmede arter: Av fremmede arter forekommer mindre bestander av sprikemispel (SE) og gravbergknapp (SE). Russekål (SE) er registrert her tidligere, men ble ikke gjenfunnet i 2022..

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, bestand med dragehode og lodnefiol samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Dragehode har status som prioritert art (naturmangfoldloven). Forekomster av arten er beskyttet gjennom egen forskrift om dragehode som prioritert art (<http://www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110520-0517.html>).

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en egen skjøtselsplan for Hovedøya fra 2007. Det er behov for å rydde kratt og løvoppslag i bakkant mot sør, og det er trolig mulig å utvide den åpne kalkmarken med et par meter. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og unge boreale løvtrær ryddes vekk. Det kan være mulig å åpne opp og restaurere større areal mot sør (trolig kulturmark, ikke åpen kalkmark) i den grad en har kapasitet til å vedlikeholde dette videre. Gravbergknapp bør bekjempes.

.....

BN00088776 / 99 Hovedøya Ø III

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : 2,1 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, og Anders Wollan, NHM, den 10/8 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den nordvendte skråningen ned mot havet nord i Østre Hovedøya naturreservat i Oslo. Naturtypen finner vi mellom strandsonen og kalkskogen lenger opp i skråningen. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Det er ca 10% nakent berg i lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble følgende karplanter funnet: Aksveronika (VU), dragehode (VU), knollmjørdurt (VU), svartmispel (NT), bakketimian (NT), enghavre (NT), nakkebær (NT), hjertegras (NT) og hjorterot (NT). Smaltimotei (VU) og oslosildre (NT) var nevnt fra 2010, men ble ikke observert i 2022. I tillegg vokser de for naturtypen karakteristiske artene bakkemynte, bakkerundbelg, markmalurt, dvergmispel, vill-lin, blodstorkenebb og flatrapp her. God forekomst av småbregner som kalksvartburkne, murburkne, olavskjegg og fjell-lodnebregne. Totalt ble det i 2010 registrert 95 arter i denne lokaliteten. Mycel av rødskivesoppen kalkrødspore (VU) ble i 2010 registrert av Anders Wollan. Det er også funn av småklokkemose (VU) og labbmose (NT) fra 2011 som muligens er innenfor avgrensningen.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er lite ferdsel av friluftsfolk og badegjester her. Det går en sti gjennom lokaliteten, men foruten den er det lite slitasje. Det er en del oppslag av ask, furu etc, både flekkvis i biotopen og i øvre grense mot skogen. Gjengroing må sees som en trussel mot den åpne karakteren.

Fremmede arter: Av fremmede arter forekommer sprikemispel (SE), blankmispel (SE), syrin og russesvalerot (SE), alle med små forekomster. Russesvalerot er blitt bekjempet, og det er lite igjen.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, fin bestand med dragehode (VU) samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap. Dragehode har status som prioritert art (naturmangfoldloven). Forekomster av arten er beskyttet gjennom egen forskrift om dragehode som prioritert art (<http://www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110520-0517.html>).

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en egen skjøtselsplan for Hovedøya fra 2007. Det er behov for å rydde kratt og løvoppslag i bakkant mot sør og vest. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær ryddes vekk. Det er viktig å fortsette systematisk bekjempelse av russesvalerot.

.....

BN00088769 / 104 Hovedøya SV I

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, den 21/7 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger mellom gressplenene midt på øya og badestranden i plantefredningsområde på Hovedøya. Lokaliteten ligger eksponert for sol hele dagen. Arealet er stort og variert, med kalkknauser, forsenkninger, kratt og åpen eng. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en mosaikk mellom åpen kalkmark i de vestre delene og naturbeitemark i de østre delene. Hele arealet kan betegnes som kalktørreng. Kartleggingsenhet i NiN er sterkt kalkrik tørreng (T32-C-18) og åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Av rødlistearter er følgende karplanter registrert: Aksveronika (VU), smaltimotei (VU), dragehode (VU), bakkekløver (VU), knollmjørdurt (VU), nikkesmelle (NT), bakketimian (NT), bakkestarr (NT), flekkgrisøre (NT), enghavre (NT), nakkebær (NT), svartmispel (NT) og oslosildre (NT). Det er en spesielt stor bestand av bakketimian i området. I tillegg finner vi de for naturtypen karakteristiske artene bakkemynte, fagerknoppurt, engknoppurt, fagerklokke, engnellik, gulmaure, blodstorkenebb, bergmynte, bakkerundbelg, geitved, dvergmispel, dunkjempe, markmalurt og flatrapp. Bulmeurt (EN) er også observert her. Totalt ble det i 2010 registrert 109 arter i denne forholdsvis store lokaliteten.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger i et område som brukes flittig av friluftsfolk og badegjester. Det er betydelige spor av slitasje i vest, nærmest grusveien ved badestranden. Lokaliteten er de siste årene gjerdet inn, både for beite og for å holde badegjester ute, der arealet blir beitet i kortere perioder om høsten. Gjengroing med ask, boreale løvtrær, roser, furu etc. må sees som en trussel mot den åpne karakteren, spesielt mot vest (mot Lindøysund kruttmagasin) er det sterk gjengroing (utenfor gjerdet).. Det er nylig gjort en del ryddetiltak for å åpne opp i kantene.

Fremmede arter: Antallet fremmede arter er høyt, men mengdene er vesentlig redusert etter bekjempelse gjennom flere år. Sentralt i lokaliteten vokser fortsatt et lite kratt med sprikemispel (SE) og bulkemispel (SE), og det er ellers noen spredte funn av disse. Gravbergknapp (SE), sibirbergknapp (SE), akeleie, vinterkarse (SE), russesvalerot (SE), hageiris (LO), rødhyll (SE) og hvitsteinkløver (SE) er tidligere registrert, men det er usikkert om alle fortsatt finnes her. Gravbergknapp ble i 2022 registrert med en liten forekomst øst i området.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte. Dette er også et av de største områdene på øya med godt utviklet semi-naturlig eng.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark og naturbeitemark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, fin bestand med dragehode (VU) samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Dragehode har status som prioritert art (naturmangfoldloven). Forekomster av arten er beskyttet gjennom egen forskrift om dragehode som prioritert art (<http://www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110520-0517.html>).

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en egen skjøtelsesplan for Hovedøya fra 2007. Det er behov for å rydde kratt og løvoppslag, spesielt langs kanten i vest utenfor gjerdet. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær ryddes vekk. Det er viktig å prioritere bekjempelse av russesvalerot, slik at den ikke blir mer tallrik. Det er mulig å restaurere ytterligere areal og utvide lokaliteten i flere retninger.

.....

BN00088732 / 109 Hovedøya SV III

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, den 21/7 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Avgrensningen er utvidet og slått sammen med lokalitet 171 (som utgår). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i sørvestspissen av sørvestre Hovedøya, i plantefredningsområde. Lokaliteten ligger eksponert for sol hele dagen. Naturtypen finner vi mellom strandsonen og kalkskogen lenger opp i skråningen. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Det er ca 15% nakent berg i lokaliteten. I de østre delene er topografien sterkt oppbrutt med sprekker, hyller, rygger og skrenter.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble følgende karplanter funnet: Aksveronika (VU), smaltimotei (VU), dragehode (VU), bakkekløver (NT), knollmjørdurt (VU), svartmispel (NT), hjorterot (NT), enghavre (NT), smånøkkel (VU), nikkesmelle (NT), nakkebær (NT), åkermåne (NT), villeple (VU), snau bergskrinneblom (NT) og bakketimian (NT). I tillegg vokser for naturtypen karakteristiske arter som bakkemynte, fagerknoppurt, bergmynte, vill-lin, fagerklokke, flekkgrisøre (NT), bakkerundbelg, krattalant, markmalurt og flattrapp. Totalt ble det i 2010 registrert 109 arter i denne relativt store lokaliteten. Lokaliteten har også gode forekomster av kalklav og kalkmoser, med bl.a. dvergkalkskjell (EN), gråtungelav (VU), kalkskiferlav (VU), tungekurlemose (VU) og stripevrinose (NT). Varmt lokalklima, soleksponert beliggenhet og mye løs forvittringsjord gir også godt potensial for insekter og andre invertebrater. Blant annet er dragehodeglansbille (EN) registrert her ved flere tilfeller.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger i et område som brukes flittig av friluftsfolk og badegjester. Spesielt i de vestre delene er det sterk slitasje og mange stier. Vegetasjonen viser tydelig slitasje, og noen arealer er gjerdet inn for å beskytte vegetasjonen. Stien fortsetter langs toppen av ryggen mot øst. Ellers er det mye busker og kratt. Spesielt i de mindre påvirkede delene langs sørøstkanten bidrar trolig krattet til mindre ferdsel og slitasje.

Fremmede arter: Fremmede busker som blankmispel (SE), krypmispel (SE), sprikemispel (SE) og syrin forekommer hyppig i de vestre delene. Russesvalerot (SE) og vårpengeurt (PH) har også betydelige forekomster i de vestre delene. Vinterkarse (SE), akeleie og rødhyll (SE) er også registrert, men med små forekomster. Det er spredt forekomst av grønn busthirse i østre deler. Arten har rødlistestatus som NT, men er en fremmedart som er etablert før år 1800.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte. Den sørvendte skrenten ned mot sjøen i Østre Hovedøya naturreservat er en av de mest særpregede lokalitetene i Indre Oslofjord, med i partier nærmest "middelhavspreg" struktur og vegetasjon.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, fine bestand med dragehode (VU), bakkekløver (NT) og den endemiske arten dragehodeglansbille (EN), samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Dragehode har status som prioritert art (naturmangfoldloven). Forekomster av arten er beskyttet gjennom egen forskrift om dragehode som prioritert art (<http://www.lovdatab.no/for/sf/md/xd-20110520-0517.html>).

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en egen skjøtselsplan for Hovedøya fra 2007. Det er noe behov for å rydde kratt og løvoppslag lokalt i området. Dette bør gjøres hensynsfullt, slik at man sparer stedegne og typiske Oslofjordarter av busker. Oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær bør imidlertid ryddes. Det er stort behov for å fortsette bekjempelse av russesvalerot. Det er viktig å styre ferdselen i området for å begrense slitasje i de mest artsrike delene.

.....

BN00088777 / 110 Hovedøya Ø IV

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : 1,0 daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, og Anders Wollan, NHM, den 10/8 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger lengst i nordøst i Østre Hovedøya naturreservat i Oslo, nord for det store steinbruddet. Eksponeringen er nordøstvendt. Naturtypen finner vi mellom strandsonen og kalkskogen lenger opp i skråningen. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Av rødlistearter er følgende karplanter funnet: Aksveronika (VU), knollmjørdurt (VU), svartmispel (NT), hjertegras (NT), snau bergskrinneblom (NT), enghavre (NT), hjorterot (NT) og nakkebær (NT). Dragehode (VU) var registrert i 2010, og da angitt som en liten bestand. Dragehode ble ikke gjenfunnet i 2022, men det er sannsynlig at den fremdeles finnes i området. I tillegg forekommer de for naturtypen karakteristiske artene bakkemynte, fagerklokke, fagerknoppurt, engknoppurt, murburkne, vill-lin, bakkerundbelg, markmalurt, dvergmispel, gulmaure, kransmynte og flatrapp. Totalt ble det i 2010 registrert 69 arter i denne lokaliteten. Et mycel av rødsksesoppen *Entoloma fridolfingense* (EN) er registrert av Anders Wollan. Av lav er det registrert kalkkartlav.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger i et område som ikke brukes så flittig av friluftsfolk. En smal sti går gjennom lokaliteten og folk virker kun gå på denne. Det er en del oppslag av ask, furu, berberis etc. i øvre grense mot skogen. Gjengroing må sees som en trussel mot den åpne karakteren.

Fremmede arter: Av fremmede arter forekommer sprikemispel (SE). Russesvalerot (SE) er tidligere registrert her og forekommer kanskje fremdeles.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten har forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, inkludert en liten bestand med dragehode. Den vurderes til å være svært viktig (A) grunnet åpen kalkmark med høyt arts mangfold, samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap. Dragehode har status som prioritert art (naturmangfoldloven). Forekomster av arten er beskyttet gjennom egen forskrift om dragehode som prioritert art (<http://www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110520-0517.html>).

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en egen skjøtselsplan for Hovedøya fra 2007. Det er behov for å rydde kratt og løvoppslag i bakkant, mot sørvest. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær ryddes vekk. Det er viktig med årlig kartlegging av russesvalerot og bekjempelse av arten i dersom man gjenfinner den.

.....

BN00088725 / 120 Hovedøya NV I

Slåttemark – Kalkslåtteeeng Verdi: A Areal : 10,7 daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, i 2001 i forbindelse med skjøtselsplan for nordvestre deler av Hovedøya, og deretter kartlagt igjen av Bjureke i ulike sammenheng i 2010 (kartlegging av åpen kalkmark) og 2011 (skjøtselsplan for slåttemark) på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Naturtypetilhørighet og avgrensning er revidert i 2019 av Anders

Thylén, Biofokus, i forbindelse med revidering av skjøtselsplan for slåtteområde, basert på eget feltarbeid i juni 2018. Lokaliteten fra 2010 dekket et mye mindre areal, og var kartlagt som åpen kalkmark. Vurderingen i 2019 er at det kun er en svært liten del som kan betegnes som åpen kalkmark, men at lokaliteten i hovedsak består av slåtteområde og bør kartlegges som det. Avgrensningen er i 2022 igjen noe justert av Thylén i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper på hele Hovedøya på oppdrag for Bymiljøetaten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger innenfor Vestre Hovedøya naturreservat i Oslo kommune. Den omfatter de åpne markene mellom Vestre lille krutthus i vest og Vestre store krutthus i øst. Engen ligger langs med toppen av en kalkrygg som går i vest-østlig retning, og som ligger eksponert for sol hele dagen. Området ligger i boreonemoral sone ved Indre Oslofjord. Berggrunnen består av sedimentære bergarter (kalkstein og kalkrik skifer) fra ordovicium og silur. Jordsmonnet består av tynne marine avsetninger og forvittringsmateriale. Det meste av arealet er grunnlendt, mens det på nordsiden er noe dypere jordsmonn.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av slåtteområde med utformingen kalkslåtteeng. Det meste av lokaliteten består av "tørr, meget baserik eng i lavlandet" (G6) iht. Fremstad (1997), tilsvarende "sterkt kalkrik tørreng med klart hevdpreg" (T32-C-18) etter NiN2. I den svake skråningen på nordsiden er jordsmonnet noe dypere og her er nitrogentolerante arter som hundegras, hundekjeks og timotei vanlige. I et par mindre partier langs ryggen, dels rett øst for Vestre lille krutthus og dels i nordøst mot Store Vestre krutthus, er det innslag av åpen kalkmark. Sistnevnte består av grunntypene "åpen sterkt kalkrik lyng- respektive lavmark" etter NiN (T2-C-7 og T2-C-8) og av vegetasjonstypene "bergknaus og bergflate" F3 og "urterik kant" (F4). Slåtteområdet har svært spredt tresetting, med helt åpne partier sør for stien og økende grad av tresjikt på nordsiden. I tresjiktet forekommer bl.a. bjørk, ask, morell, eik, lønn og rogn, og spesielt i kantsonene vokser kratt av rognasal, geitved, slåpetorn, bustnype, trollhegg, hagtorn og bringebær.

Artsmangfold: Engene har en svært rik flora av kalkkrevende og varmekjære engarter. Av rødlistearter er følgende karplanter registrert: Aksveronika (VU), smaltimotei (VU), bakkekløver (NT), lodnefiol (EN), krattsøleie (NT), knollmjørdurt (VU), hjorterot (NT), enghavre (NT), bakketimian (NT), flekkgriseøre (NT), marianøkleblom (VU) og nikkesmelle (NT). Det foreligger også en registrering av fagerrogn (NT). Svartmispel (NT) vokser på den smale ryggen rett nord for lokaliteten og dragehode (VU) litt nord for det. Bestanden med smaltimotei på denne delen av Hovedøya er meget god, kanskje den største i landet, og bakkekløver har også en av sine kjerneforekomster på Hovedøya i dette området. Vegetasjonen forøvrig karakteriseres av typiske kalktørrengarter som dvergmispel, bakkemynte, fagerknoppurt, bergmynte, fagerklokke, bakkerundbelg, markmalurt, prestekrage, gulmaure, rødknapp, dunkjempe og flattrapp. Marinøkkel er også funnet langs sti nord i området. Totalt er det registrert mer enn 140 karplantearter i lokaliteten. Det er registrert enkelte rødlistede insekter i området, herunder en sterkt truet bille (*Mycetochara axillaris*). Det er registrert enkelte rødlistede insekter i området, herunder en sterkt truet bille (*Mycetochara axillaris*). Det er stort potensial for flere rødlistede insekter i området, bl.a. av gresshopper og sommerfugler.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger i et område som brukes flittig av friluftsfolk. Det er sterk slitasje langs den brede stien frem til bastionen med kanonbatteriet, men ellers lite ute på selve engene (som nå er gjerdet inn). Lokaliteten består av eldre kulturlandskap, og området ble trolig brukt til slått

frem til noe før 2. verdenskrig. Rydding av kratt og slått ble gjenopptatt i 2002. Området er siden da slått og ryddet, og arealet med åpen eng er suksessivt utvidet gjennom 20 år.

Fremmede arter: Av fremmede arter forekommer vinterkarse (SE), blåhegg (SE), kanadagullris (SE) og enkelte fremmede mispler (SE). Gravbergknapp og russesvalerot er tidligere funnet her, men ble ikke gjenfunnet i 2022. Disse artene har også forekomster i kanten av lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Dette er den største og mest artsrike slåtteenen på Hovedøya og en av de viktigste i Indre Oslofjord, men det er flere svært verdifulle kalktørrenger på Hovedøya som holdes åpne med krattrydding.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A-verdi) grunnet stort areal med kalkrik slåttemark (utvalgt og truet naturtype) i god tilstand og god hevd, og grunnet forekomst av flere truede og rødlistede karplanter, herunder gode bestander av bakkekløver og smaltimotei. At naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt kulturlandskap bidrar også til verdien.

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en egen forvaltningsplan og skjøtelsesplan for Hovedøya. I tillegg er det laget en egen skjøtelsesplan for denne slåttemarken. I tillegg til slått og rydding av oppslag, er det behov for å holde oppsikt med og styre ferdsel og aktiviteter i området for å begrense slitasje. Det er viktig med årlig kartlegging og bekjempelse av russesvalerot og kanadagullris, og man bør også holde oppsyn med gravbergknapp.

.....

BN00088733 / 127 Hovedøya NV II

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : 0,71 daa

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, den 21/7 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs nordre kyst i Vestre Hovedøya naturreservat i Oslo. Vestre Hovedøya naturreservat omfatter hele den vestre ryggen, og består av kalkrike strandberg, kantkratt, åpen grunnlendt kalkmark, edelløvskog og eng. Eksponeringen er nordvendt. Naturtypen finner vi mellom strandsonen og kalkskogen lenger opp i skråningen. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Det er ca 2% nakent berg i lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark i Oslofeltet i mosaikk med slåttemark. Vegetasjonen veksler mellom grunnlendte rygger med kalkbergvegetasjon og forsenkninger med friskere engvegetasjon. boreonemoral sone. Vegetasjonstypen er en mosaikk av

"tørr, meget baserik eng i lavlandet, enghavreeng" (G6), "bergknaus og bergflate" F3 og "urterik kant" (F4). Kartleggingsenhet i NiN er sterkt kalkrik tørreng (T32-C-18) og åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8). Både åpen grunnlendt kalkmark og slåttemark har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: I engpartiene vokser bl.a. hjertegras (NT), enghavre (NT), fagerklokke, krattsøleie (NT), smaltimotei (VU), bukkebeinurt (NT), åkermåne (NT), blodstorkenebb og engknoppurt. På de tørre ryggene vokser arter som aksveronika (VU), knollmjødurt (VU), snau bergskrinneblom (NT), bakketimian (NT), hjorterot (NT), bakkemynte, bakkerundbelg, bakkefiol, markmalurt og flatrapp. Karplantefloraen er svært rik, og i 2010 ble det registrert 65 arter i denne lokaliteten. Alm og ask (begge EN) vokser også her.

Bruk tilstand og påvirkning: Hele Vestre Hovedøya naturreservat bærer tydelig preg av kulturpåvirkning med åpne arealer og arealer i ulike suksjonsstadier av gjengroing, og har blitt brukt til forskjellige formål som beite, jordbruk, slått, hogst av trær og militær virksomhet. Lokaliteten ligger tett inntil sti langs stranden, men det er moderat slitasje utenom stien. Gjengroing med løvoppslag og kratt er den største trusselen mot mangfoldet på lokaliteten.

Fremmede arter: Av fremmede arter er det registrert sprikemispel (SE), dielsmispel (SE) og russesvalerot (SE), men ikke i store mengder.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en egen skjøtelsesplan fra 2007 for Hovedøya. Det bør ryddes noe løvoppslag og kratt rundt knausene og i skogkanten her. På sikt kan en vurdere slått med noen års mellomrom på de friskeste arealene. Det er viktig med årlig kartlegging og bekjempelse av russesvalerot

.....

BN00088783 / 164 Hovedøya N III

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : 1,25 daa

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, den 6/6 2009 og 29/8 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger mellom turveien fra Lavetthuset til badestranden, Maritims driftsbygninger og gjerdet mot småbåthavna, i plantefredningsområde. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Det er ca 4% nakent berg i lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble følgende karplanter funnet: Aksveronika (VU), smaltimotei (VU), smånøkkel (VU), knollmjørdurt (VU), bakketimian (NT), åkermåne (NT) og hjorterot (NT). I tillegg vokser de for naturtypen karakteristiske artene bakkemynte, fagerknoppurt, bergmynte, fagerklokke, bakkerundbelg, markmalurt og flatrapp. Totalt ble det i 2010 registrert 90 arter i denne lokaliteten.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger mellom to ferdselsårer som brukes flittig av båtfolk og badegjester, men det er liten slitasje foruten helt i nord hvor en godt brukt sti krysser lokaliteten. Lokaliteten er kun delvis eksponert for sol siden mange høye trær rundt kalkknollen skygger. Det er noe gjengroing fra kantene med oppslag av ask, lønn mm., i nordøst syrin. Mengden av gravbergknapp er spesielt stor her (for Hovedøya). Kristina Bjureke, NHM, har fra 2008 med tillatelse fra FMOA utført forsøk med ulike typer av bekjempelse av gravbergknapp. Forsøk er utført med brenning, overdekking med plast, bruk av to ulike kjemiske midler og manuell bekjempelse. Bekjempelsen er siden videreført av Botanisk forening gjennom årlige luketiltak. Det var i 2022 fortsatt relativt mye gravbergknapp langs østre kanten av lokaliteten. Filtarve er også bekjempet, og arten ble ikke observert i 2022.

Fremmede arter: Av fremmede arter er det registrert gravbergknapp (SE), filtarve (SE), syrin, russesvalerrot (SE), vinterkarse (SE) og hvitsteinkløver (SE). Forekomsten av gravbergknapp er stor.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en egen skjøtselsplan for Hovedøya fra 2007. Det er behov for å rydde kratt og løvoppslag langs kantene. Man bør vurdere å fjerne noen trær i kantene av lokaliteten for å få inn mer lys. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær ryddes vekk. Bekjempelse av fremmede arter som gravbergknapp, filtarve og russesvalerrot er viktig at fortsetter.

.....

BN00088686 / 169 Hovedøya S

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : 7,36 daa

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, og Anders Wollan, NHM, den 10/8 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén og Alexander Nilsson, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er i 2022 utvidet og slått sammen med lokalitet 170 (som da utgår). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs den sørøstre skråningen av Østre Hovedøya naturreservat i Oslo, med utsikt mot Bleikøya. Naturtypen finner vi mellom strandsonen og kalkskogen lenger opp i skråningen. Lokaliteten har god soleksponering. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Berggrunnen i deler av lokaliteten skiller seg fra andre områder på øya ved å innholde mer løs skifer og å være mer instabil. Det er ca 10% nakent berg i lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone har status som utvalgt naturtype. Lokalt finnes små flekker med friskere engpreg, trolig grunnet sigevannspåvirkning. Terrenget har mye småskala variasjon med "trappetrinn", småvegger, hyller, knauser og forsenkninger som gir grunnlag for mange ulike arter.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble følgende karplanter funnet: Smaltimotei (VU), aksveronika (VU), stor stjernetistel (NT), kubjelle (EN), knollmjørdurt (VU), trefingersildre (EN), svartmispel (NT), snau bergskrinneblom (NT), flekkgrisøre (NT), enghavre (NT), hjertegras (NT), krattalant (NT), bakketimian (NT), hjorterot (NT), nakkebær (NT) og sølvasal (NT). Bestanden av kubjelle regnes som Norges – og hele verdens (!) nordligste vokseplass for denne arten. Stor stjernetistel vokser nesten utelukkende på dette mer ustabile løse skifergrunnlaget, og er ellers uvanlig på øya. Her i den sørøstre skråningen vokser mye mer fagerknoppurt enn ellers på øya. I tillegg vokser her for naturtypen karakteristiske arter som bakkemynte, engknoppurt, fagerklokke, harekløver, bakkerundbelg, markmalurt, gulmaure og flattrapp. Det er registrert et svært stort antall karplantearter i denne lokaliteten. Dette er også en av de viktigste lokalitetene for lav og moser på Hovedøya. Her vokser bl.a. småklokkemose (VU), tanntustmose (CR), Tortella flavovirens var. glareicola (EN), buttvrिमose (NT), gråtungelav (VU), Heppia adglutinata (CR), bruskalkskjell (EN) og dvergkalkskjell (EN). Varmt lokalklima, soleksponert beliggenhet og mye løs forvittringsjord gir også gode forhold for varmekjære insekter og andre invertebrater. Det er gjort en god del funn av både rødlistede og andre kravstore insektarter, bl.a. av sommerfuglen *Sophronia chilonella* (EN), og potensialet for flere funn er stort.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger i et område som ikke brukes mye av friluftsfolk og badegjester. Den oppsøkes på forsommeren av amatørbotanikere som ønsker å se kubjelle. Noe slitasje har blitt observert, og området er følsomt for trakk grunnet den løse og letteroderte skiferen. Det er en del oppslag av ask, berberis, unge boreale løvtrær etc. Det noe små kalkvegger med rik lavflora i øvre del av lokaliteten som i noen grad skygges ut av oppvoksende kratt.

Fremmede arter: Det er flere mindre forekomster av russesvalerot (SE) og gravbergknapp (SE). Av andre fremmede arter er det registrert vinterkarse (SE, spredt), syrin (lite), rynkerose (SE, et sted ved stranden) og krypmispel (SE, fåtallig). Hvitsteinkløver ble også registrert her i 2010.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte. Den sørvendte skrenten ned mot sjøen i Østre Hovedøya naturreservat er en av de mest særpregede lokalitetene ved Indre Oslofjord, med i partier nærmest "middelhavspreget" struktur og vegetasjon.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter, lav og moser, hvorav mange med høy truetthetsgrad. Lokaliteten er kjerneområde for kubjelle (artens nordligste naturlige forekomst) samt for kritisk truede moser og lav. Naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en egen skjøtselsplan for Hovedøya fra 2007. Det er behov for å rydde noe kratt og løvoppslag i bakkant mot nordvest, men det må gjøres svært forsiktig uten å skade feltsjiktet eller medføre slitasje. Det er spesielt viktig å fjerne kratt og løvoppslag sør for små kalkvegger. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær i bør ryddes. Det er viktig å fortsette systematisk bekjempelse av russesvalerot, samt å holde oppsikt og ved behov bekjempe bl.a. gravbergknapp.

.....

BN00088712 / 174 Hovedøya SØ II

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : 6,79 daa

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt av Kristina Bjureke, NHM, den 23/6 2010 i forbindelse med kartlegging og overvåking av grunnlendt mark på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén og Alexander Nilsson, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Avgrensningen er sterkt endret fra å være en liten flekk til å omfatte store deler av sørøstsiden av Hovedøya. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs østre skråningen av Østre Hovedøya naturreservat i Oslo, med utsikt over Bleikøya. Eksponeringen er sørøstvendt med soleksponering. Naturtypen finner vi mellom strandsonen og kalkskogen lenger opp i skråningen. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Berggrunnen i deler av lokaliteten skiller seg fra andre områder på øya ved å innholde mer løs skifer og å være mer instabil. Det er ca 5% nakent berg i lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone har status som utvalgt naturtype. Lokalt finnes små rygger og flekker med noe mer jordsmonn og med mer engpreg. Terrenget har mye småskala variasjon med "trappetrinn", småvegger, hyller, knauser og forsenkninger som gir grunnlag for mange ulike arter.

Artsmangfold: Av rødlistearter er følgende karplanter funnet: Aksveronika (VU), dragehode (VU), knollmjørdurt (VU), svartmispel (NT), enghavre (NT), bakketimian (NT), snau bergskrinneblom (NT), flekkgrisøre (NT), nakkebær (NT) og hjorterot (NT). Det er to små bestand av dragehode på små enghyller ovenfor skrenten i nordøstre del. Lodnefiol (EN) er registrert i området i 1998, men det er noe uklart om forekomsten er innenfor avgrensningen. I tillegg vokser her for naturtypen karakteristiske arter som bakkemynte, bakkerundbelg, markmalurt, fagerknoppurt, engknoppurt, dvergmispel og flatrapp. Lokaliteten har en svært artsrik karplanteflora. Med den utvidede avgrensningen er dette en av de viktigste lokalitetene for moser på Hovedøya. Her vokser bl.a. tanntustmose (CR), duftsepter (EN), kalkvegmoser (CR), småklokkemose (VU), vomknausing (VU) og buttvrinmose (NT). Lokaliteten utgjør den eneste kjente forekomsten av duftsepter ved Indre Oslofjord. Av lav forekommer bl.a. rødlistearten bruskkalkskjell (EN). Varmt lokalklima, soleksponert beliggenhet og mye løs forvittringsjord gir også gode forhold for varmekjære insekter og andre invertebrater. Det er gjort en god del funn av både rødlistede og andre kravstore invertebrater, bl.a. av sylindernøttsnegl (VU) og spretthalen *Folsomides marchicus* (EN). Det er også gjort funn av den endemiske dragehodeglansbillen (EN) her.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger i et område som ikke brukes mye av friluftsfolk og badegjester, og det er lite slitasje. Det er en del oppslag av ask, berberis, furu, einer, boreale løvtrær etc. I øvre deler er det i partier ganske tett krattskog, og avgrensningen er her noe vag.

Fremmede arter: Av fremmede arter forekommer russesvalerot (SE), i partier ganske mye, forøvrig mindre innslag av sprikemispel (SE), blankmispel (SE), gravbergknapp (SE) og vinterkarse (SE). Det er små forekomster av grønn busthirse. Arten har rødlistestatus som NT, men er en fremmedart som er etablert før år 1800.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert med mange lokaliteter på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter, hvorav flere med status som truet, en bestand med dragehode samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Dragehode har status som prioritert art (naturmangfoldloven). Forekomster av arten er beskyttet gjennom egen forskrift om dragehode som prioritert art (<http://www.lovdato.no/for/sf/md/xd-20110520-0517.html>).

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en egen skjøtselsplan for Hovedøya fra 2007. Det er behov for å rydde noe kratt og løvoppslag i bakkant mot nordvest. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær bør ryddes. Det er mulig å utvide lokaliteten ved å rydde i tette kratt i oppkant, men det er usikkert om det bør prioriteres. Det er viktigere å rydde oppslag og ungtrær i de halvåpne områdene samt i og rundt dragehodeengene på toppen. Det er viktig å fortsette systematisk bekjempelse av russesvalerot, samt å holde oppsikt med og ved behov bekjempe bl.a. gravbergknapp.

.....

BN00064356 / 507 Hovedøya sør

Kalkedellauvskog – Annen kalkedellauvskog Verdi: A Areal : 139,1 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt i flere sammenhenger tidligere. I 2010 ble en del av skogområdet i øst skilt ut som en egen lokalitet (1732, Hovedøya SØ) med kalklindeskog. Flere områder med åpen grunnlendt kalkmark ble samtidig skilt ut som egne naturtypelokaliteter etter kartlegginger gjennomført av NINA, NHM og BioFokus på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Større velavgrensede arealer med kalkfuruskog er skilt ut i tillegg til flere arealer med åpen kalkmark. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2014). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Hovedøya i Oslo. Den utgjør hele skogarealet på den søndre delen av øya med unntak av avgrenset kalklindeskog og avgrenset kalkfuruskog. Det meste av arealet ligger innenfor Østre Hovedøya naturreservat, mens de vestre delene ligger innenfor Hovedøya landskapsvernområde. Berggrunnen består av kalkstein og til dels sandstein. Det inngår både grunnlendte koller med tynn forvittringsjord og berg i dagen og dalsøkk med innslag av marine sedimenter og noe torvjord.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Skogene på søndre Hovedøya er varierte hva gjelder topografi, jordsmonn og treslagsdominans, men alle er kalkrike. Lokaliteten er en mosaikk av flere skogtyper, og vi har valgt å registrere lokaliteten med hovedtype kalkedellauvskog, med utforming «annen kalkedellauvskog». Det er imidlertid en til dels uklar overgang mot rik edellauvskog på arealer med dypere jordsmonn og på rygger av sandstein, og denne typen dekker også betydelige areal. Mindre partier med kalklindeskog og kalkfuruskog forekommer også, og ellers overganger og blandingsskoger mellom de ulike typene. Skogen er til dels ganske frisk på rikt jordsmonn, men tørrere typer forekommer i skråninger og på koller. Mindre fuktpartier finnes også, inkludert en liten skogsdam. Spisslønn og ask er dominerende treslag over store deler, men partier med større innslag av lind, alm, hassel, eik, gran, furu og boreale løvtrær forekommer også. Svært mange treslag er representert. Det er i partier mye undersøkt av unge edelløvtrær.

Det er mange eldre rapporter og kilder som omtaler naturen på Hovedøya. Se kilder for ytterligere informasjon. Edelløvs skogen som dekker mesteparten av den avgrensede lokaliteten er svært verneverdig og er (sammen med avgrenset kalklindeskog og kalkfuruskog) et av de største edelløvs skogsområdene i Oslo. Skogen er svært verneverdig *** (Bronger & Rustan 1983).

Artsmangfold: Det er registrert flere funn av rødlistede sopparter i edelløvs skogen i Østre Hovedøya naturreservat. De fleste er tilskrevet kalklindeskogen i lokalitet 1732, men noen av funnene hører til denne lokaliteten (Sopphebariet 2000, Artskart). Funn av safranslørsopp (VU) i hassel-lindeskog, og kjøttkjuke (NT) på død ved er uansett fra denne lokaliteten. Edelløvs skogen er til dels skyggefull, men det finnes også urterike partier med bl.a. trollbær og breiflangre. Det er tidligere gjort et funn av lodnefiol (EN). Området har et rikt fugleliv, og det hekker sannsynligvis skogdue i området. Småsalamander er registrert i skogsdammen.

Hovedøya er angitt som en middels verneverdig insektlokalitet. Det er gjort flere funn av hensynskrevende og sårbare insekter. Se litteraturlister i Hansen og Hansen 1998 for kildedokumentasjon på noen av enkeltartsfunnene (Hansen & Hansen 1998).

Bruk tilstand og påvirkning: Skogtilstanden varierer gjennom lokaliteten. I partier er det eldre skog med mange grove edelløvtrær. Andre områder, spesielt arealer tilgrensende kulturmarkene i vest og nær åpne kalkberg langs strendene mot sør og øst, er mer preget av yngre gjengroingsskog og kantkratt. Det går flere stier og turveier gjennom lokaliteten, men det er trolig lite slitasje utenom stiene.

Fremmede arter: Fremmede mispler, som bulkemispel og sprikemispel (begge SE), forekommer spredt. Parkslirekne (SE) er registrert i tilknytning til et diabasbrudd på nordsiden, senest i 2014, men er trolig utgått etter bekjempelse.

Del av helhetlig landskap: Hele Hovedøya består av kalkrik natur med et svært rikt artsmangfold av kalkkrevende og varmekjære arter. Det meste av øya er vernet som naturreservat eller landskapsvernområde. Skogen som dekker mesteparten av den sørlige delen av øya er svært verneverdig og er et av de største edelløvskogsområdene i Oslo.

Verdivurdering: Lokaliteten er stor med flere kalkrike skogtyper dominert av edelløvskog, som i partier er svært velutviklet.. Størrelse og rikhet gir verdi som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Området er vernet nesten i sin helhet. Skogen har i liten grad behov for skjøtsel. Døde trær som faller over stier kan flyttes til siden, men bør i minst mulig grad deles. Korsmo (1988) foreslår skjøtsel med mål om en mer hagemarkspregert skog i områdene rundt og sør for Kommandantboligen. Det finnes imidlertid store naturkvaliteter i form av intakt eldre skog, eldre trær og død ved i hvert fall i deler av disse områdene. Det må dermed gjøres mer grundige vurderinger av naturkvaliteter og behov for hensyn før man ev. går videre med forslag om å åpne opp her.

.....

BN00064293 / 508 Hovedøya midtre

Rik edellauvskog – Alm-lindeskog Verdi: B Areal : 5,7 daa

Innledning: Området ble kartlagt som et av delområdene på Hovedøya i 1999. Det meste av lokaliteten inngår nå i Hovedøya landskapsvernområde, som ble vernet i 2006. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2014). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på nordre Hovedøya i Indre Oslofjord. Den omfatter en kalkrygg og sørøstvendt skrent med beitepreget skog. I skrenten er det fin rasjord, men med innslag av bergknauser og grunnlendte partier.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rik edelløvskog i mosaikk med hagemark. Deler av området består av naturlig skogterreng med tett kronesjikt og svakt utviklet feltsjikt. I sør er det større innslag av gressmark og mer hagemarkspreg. Ask og lønn dominerer

tresjiktet, men her finnes også rogn, hagtorn og alm. Det er dårlig utviklet busksjikt og til dels feltsjikt. Lundrapp, blåveis, kratthumbleblom og hundekveke vokser i feltsjiktet. Skogen er fleraldret. De fleste eldre trær i området har en størrelse på 30-35 cm stammediameter. Det er enkelte grøvre trær, og spesielt i sørvest er det storvokste asketrær og enkelte hultrær. Det er generelt lite dødved, men i sørvest er det noe grov dødved.

Artsmangfold: En del grove edelløvtrær, hultrær og soleksponert død ved gir et visst potensial for krevende og rødlistede insekter. Karplantefloraen i området er ganske dårlig utviklet, men det er registrert bl.a. blåveis, lundrapp og hundekveke. I sørvest er det registrert enkelte planter av legevendelrot (VU) i kanten av lokaliteten.

Bruk tilstand og påvirkning: Området blir beitet. I sørvest er det tynnet noe i tresjiktet og feltsjiktet ser litt slitt ut og med noe nitrofilt preg.

Fremmede arter: Sprikemispel (SE), rødhyll (SE), blåhegg (SE), russesvalerot (SE) og ugrasklokke (PH) forekommer spredt i området. Tidligere vokste det fagerfredløs (SE) i kanten av området, men denne er bekjempet og trolig utgått.

Del av helhetlig landskap: Hele Hovedøya består av kalkrik natur med et svært rikt arts mangfold av kalkkrevende og varmekjære arter. Det meste av øya er vernet som enten naturreservat eller landskapsvernområde.

Verdivurdering: Edelløvskog/hagemark med godt utviklet tresjikt og mindre utviklet busk- og feltsjikt. Lokaliteten får middels vekt for størrelse, habitatkvalitet og påvirkning, og lite-middels vekt for arts mangfold. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Området bør fortsette å skjøttes som en hagemarkspregede edelløvskog, med fokus på å ivareta eldre trær og død ved, i tillegg til et moderat beitepress. Det er viktig å videreføre bekjempelse av russesvalerot, ev. også andre fremmede arter.

.....

BN00064337 / 509 Hovedøya N IV

Kalkedellauvskog – Annen kalkedellauvskog Verdi: A Areal : 47,15 daa

Innledning: Området ble kartlagt som et av delområdene på Hovedøya i 1998, men har også vært undersøkt flere ganger før det. Det meste av lokaliteten inngår nå i Vestre Hovedøya naturreservat som ble vernet i 2006. Fire mindre områder med åpen grunnlendt kalkmark ble skilt ut som egne naturtypelokaliteter etter kartlegginger gjennomført av NINA, NHM og BioFokus på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus i 2010. Et areal på ca. 11 daa med slåttemark er skilt ut som egen naturtypelokalitet, etter kartlegging utført av Biofokus i 2018, i forbindelse med revidering av skjøtelsesplan, på oppdrag for Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter skogarealene på den nordvestre ryggen på Hovedøya i Indre Oslofjord. Det meste av lokaliteten inngår i Vestre Hovedøya naturreservat. Berggrunnen består av skifer og kalkstein. Løsmassene er tynne, hovedsakelig bestående av forvittringsjord, men med innslag av marine sedimenter i forsenkninger.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Området består av edelløvskog i grenseland mellom kalkedelløvskog på noe grunnlendt mark og rik edelløvskog på arealene med dypest jordsmonn. Deler av denne nordvestlige ryggen er beskrevet som svært verneverdig i Bronger & Rustan (1983). De skriver at bestanden domineres av alm-lindeskog med stedvis innslag av kalkfuruskog, kratt, blodstorkenebbeng, kalktørreng og knaussamfunn. Dette gir området et noe heterogent preg, og floraen er meget artsrik (Bronger & Rustan 1983). Det meste av kalktørrenger og knaussamfunn er skilt ut som egne lokaliteter, men enkelte knauspartier med kalktørreng finnes flekkvis i edelløvskogen. Tresjiktet er variert med spisslønn, ask, alm, hassel, asaler, furu og boreale løvtrær. Skogen er forholdsvis ung og småvokst, og det er lite gamle trær og død ved.

Artsmangfold: Området har et rikt arts mangfold med arter knyttet til rik edelløvskog og flekker med kalktørrenger. I busksjiktet vokser bl.a. leddved og korsved og i feltsjiktet arter som fingerstarr, blåveis og krattfiol. Marinøkkel, krattsoleie (NT) og lodnefiol (EN) er registrert i området, i tillegg til spredte forekomster av villeple (VU). På et par litt åpne kalkknauser forekommer dragehode (VU), knollmjørdurt (VU), aksveronika (VU), enghavre (NT) og oslosildre (NT).

Hovedøya er angitt som en middels verneverdig insektlokalitet. Det er gjort flere funn av hensynskrevende og sårbare insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Hovedøya har tidligere blitt brukt til forskjellige formål som beite, jordbruk og militær virksomhet. Mye av skogen på denne delen av øya er forholdsvis ung.

Fremmede arter: Blåhegg (SE), bulkemispel (SE), dielsmispel forekommer spredt i området. Kanadagullris (SE) og russesvalerot (SE) vokser et par steder.

Del av helhetlig landskap: Hele Hovedøya består av kalkrik natur med et svært rikt arts mangfold av kalkkrevende og varmekjære arter. Det meste av øya er vernet som enten naturreservat eller landskapsvernområde.

Verdivurdering: Relativt stort skogområde med kalkrik skog, med innslag av mer åpne kalkknauser. Området grenser til andre truede naturtyper. Areal og forekomst av flere truede og rødlistede arter gjør at området vurderes som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Området som helhet kan få utvikles mot skog, men det er viktig å holde det åpent rundt kalkknauser med verdifull engvegetasjon (bla. dragehode) og mot strandberg og eng i tilgrensende lokaliteter. Bekjempelse av russesvalerot og kanadagullris må videreføres.

.....

BN00063851 / 549 Hovedøya N V

Erstatningsbiotoper på tresatt mark – Park Verdi: B Areal : 35,05 daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig registrert av Siste Sjanse i 2003, men med svært enkel beskrivelse. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger nord på Hovedøya i Indre Oslofjord, og består av de tresatte parkarealene fra fergekaja i øst og til området sørvest for klosterruinene.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er registrert som erstatningsbiotoper på tresatt mark, og består av et parkområde med plener, gressvegetasjon, store edelløvtrær og klosterruiner. I vestre del finnes også en dam. Av trær dominerer alm, ask, lind og spisslønn. Det er lite busksjikt og de sørvestre delene er beitepreget. Murene på klosterruinen består av kalkstein og utgjør et potensielt substrat for arter knyttet til kalkberg.

Artsmangfold: Karplantefloraen er generelt triviell, med mye plenvegetasjon. Mindre flekker med noe mer artsrik engvegetasjon forekommer, med bl.a. marinøkkel, fagerklokke, åkermåne (NT) og marianøkleblom (VU). Muserumpe (EN) og trefingersildre (EN) er registrert i engvegetasjonen på sørvestsiden av klosterruinen. På klostermurene er det en rik flora av kalkkrevende karplanter i tillegg til ruderatarter. Her vokser bl.a. dvergforglemmegei (VU), bakketimian (NT), murburkne, hjorterot (NT), vårrubloom, harekløver, lodnefaks, bakkemynte, sprikepiggrø (EN), hvitbergknapp, markmalurt, dunkjempe, rødkjeks, kalksvartburkne og sandarve. Småklokkemose (VU) vokser også på murene. Store og grove edelløvtrær og enkelte hultrær gir et stort potensial for krevende og rødlistede insekter. Barksoppen skrukkeøre (NT) er registrert på enkelte gamle alm/ask. Insekter er i liten grad undersøkt, men det er bl.a. registrert to rødlistede biller knyttet til gamle løvtrær, *Prionocyphon serricornis* (NT) og *Lissodema cursor* (NT).

Sørvest i området er det en liten, temporær dam med forekomst av småsalamander. Juvenil småsalamander er funnet like ved dammen. Dammen har bl.a. forekomst av ferskvannsneglen remskivesnegl *Bathyomphalus contortus* i relativt store mengder, noe som viser at dammen under størstedelen av året må være vannfylt. Det er usikkert om det er andre vannforekomster på Hovedøya som kan opprettholde en salamanderpopulasjon, og det er derfor viktig at dammens kvaliteter ikke forringes (Endrestøl m.fl. 2006). Dammen er også en viktig vannkilde for fugler som hekker på Hovedøya.

Bruk tilstand og påvirkning: Området skjøttes som park, med ekstensiv plenskjøtsel. Deler blir beitet av sau. Klosterruinene blir vedlikeholdt som kulturminne, og karplantevegetasjonen på murene blir av og til fjernet for å begrense skader på murene.

Fremmede arter: Ingen spesielle registrert. Ved og på klostermurene vokser bl.a. gravbergknapp (SE), sibirbergknapp (SE), hvitdodre (SE), vinterkarse (SE), klustersvineblom (SE), ugrasklokke (PH), småtorskemunn (PH). I grassarealene mot nordøst forekommer også vinterkarse (SE), kanadagullris (SE), hvitdodre (SE) hvitsteinkløver (SE) og legesteinkløver (SE).

Del av helhetlig landskap: Hele Hovedøya består av kalkrik natur med et svært rikt artsmangfold av kalkkrevende og varmekjære arter. Det meste av øya (utenom denne lokaliteten) er vernet som enten naturreservat eller landskapsvernområde.

Verdivurdering: Parkareal med grove trær og ruiner av kalkstein. De tresatte arealene har grove trær, men foreløpig relativt begrenset med hultrær og dødved. Her er funnet enkelte rødlistearter og krevende arter, men foreløpig i begrenset omfang. Habitatkvalitet og artsfunn for denne delen tilsier B-verdi. Ruinene og inntilliggende tørrenger har et rikt artsmangfold med et stort antall rødlistearter, noe som isolert sett kunne tilsi A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Gamle trær må skjøttes for et langt liv, og død ved må spares. Enkelte tørrengpartier bør skjøttes som eng med en til to slåtter for å sikre blomstring og frøspredning av engflora, i stedet for med plenklipping. Bekjempelse av fremmede plantearter er viktig at videreføres, spesielt langs turveier og stier.

.....

BN00078089 / 1732 Hovedøya SØ

Kalkedellauvskog – Kalklindeskog Verdi: A Areal : 23 daa

Innledning: Lokaliteten ble skilt ut fra en større skoglokalitet (Hovedøya sør, 507) i 2011. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2014). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger sørøst på Hovedøya i Indre Oslofjord, og er en del av Østre Hovedøya naturreservat. Berggrunnen består av kalkstein, kalkskifer og sandstein. Det er hovedsakelig grunt jordsmonn av forvittringsjord med noe berg i dagen, men lokalt i forsengkninger er det dypere jord.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som kalklindeskog, men med mindre innslag av friskere kalkedelløvskog. Etter NiN er bærlyng-kalklågurtskog og lyng-kalklågurtskog dominerende typer. Lokaliteten består av storvokst lindeskog av sjelden utforming. Lind er dominerende treslag, men området har varierende innslag av andre edelløvtrær, boreale løvtrær og furu. Mindre arealer har nesten utelukkende lind. Skogen er i partier godt utviklet med grove trær, enkelte hultrær og noe død ved. Andre partier, spesielt grensende mot åpne kalkberg i sør, har yngre skog og er til dels mer krattpreget.

Kalklindeskog er utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven, men dette gjelder ikke for områder som er vernet etter naturmangfoldlovens kap. V.

Artsmangfold: Det er iht. beskrivelsen fra 2010 "en meget rik edellauvskogsfunge her, med 15 rødlistearter av sopp registrert, inkl. 4 arter med angivelse "engflekke i edellauvskog". Knappt noen spesialiserte kalklindeskogsarter er funnet her, trolig pga. ikke optimalt habitat (for dypt jordsmonn, og ev. stor påvirkningsgrad i tidligere tider)." De omtalte rødlisteartene er ifølge tidligere beskrivelse bl.a. krattnarrevokssopp (EN), hasselslørsopp (VU), safranslørsopp (VU), kobbertunge (VU), løvbelteriske

(NT), gullporeskinn (EN), elegant småfingersopp (NT) og elfenbensslørsopp (NT). Forvaltningsplanen fra 2007 omtaler funnene som fra den "sørøstre ryggen", og de aktuelle edelløvskogsartene er tilskrevet denne lokaliteten, selv om stedangivelse og presisjon i Artskart er svært vag, og noen dermed kan være knyttet til andre lokaliteter. Grov, gammel lind utgjør også et potensielt substrat for kravstore og rødlistede mose- og insektsarter.

Bruk tilstand og påvirkning: Det går flere stier gjennom området. Trolig har lokaliteten vært mer åpen tidligere når øya ble hardere utnyttet som kulturmark.

Fremmede arter: Russesvalerot (SE) er registrert i kanten av lokaliteten i sør. Ellers ingen spesielle registrert.

Del av helhetlig landskap: Hele Hovedøya består av kalkrik natur med et svært rikt arts mangfold av kalkkrevende og varmekjære arter. Skogen som dekker mesteparten av den sørlige delen av øya, bestående av flere lokaliteter, er svært verneverdig og er et av de største edelløvskogsområdene i Oslo.

Verdivurdering: Lokaliteten huser storvokst kalklindeskog av sjelden utforming, med mange rødlistearter, herunder 5 truede sopparter. Biomangfoldsmessig er ikke denne av de mest spesielle og verdifulle kalklindeskogene, men kvalifiserer likevel klart til A-verdi (grovvokst kalklindeskog, flere truede arter).

Skjøtsel og hensyn: Området er vernet i sin helhet. Skogen bør få utvikles med naturlig skogdynamikk, og den har ikke behov for skjøtsel. Døde trær som faller over stier kan flyttes til siden, men bør i minst mulig grad deles.

.....

4060 Hovedøya NØ I

Slåttemark – Kalkslåtteeng Verdi: B Areal : 0,77 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordøst på Hovedøya i Indre Oslofjord, øst for Lavettbygningen. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er kartlagt som slåttemark med utformingen kalkslåtteeng. Det meste av lokaliteten har preg av forholdsvis artsrik kalkrik tørreng. Om området eller deler av det tidligere har vært skjøttet som slåtteeng er usikkert, men arealet har idag preg av semi-naturlig eng, og slått vurderes som mest relevant hevd for å ivareta kalkengfloraen på lokaliteten. Engpreget erstatningsbiotop kunne vært et alternativ som naturtype. Klassifisering etter NiN2 er tilsvarende i grenseland mellom semi-naturlig eng og eng-liknende sterkt endret mark.

Artsmangfold: Lokaliteten har en middels rik tørrengflora, og her vokser bl.a. åkermåne (NT), hjorterot (NT), fagerklokke, gulmaure, fagerknoppurt, vill-løk, rødknapp, prestekrage, rødkjeks, mørkkongslys, hestehavre, harekløver og engtjæreblom. I busksjiktet finnes bl.a. hagtorn.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er en gammel husgrunn oppe på ryggen, og huset vises i flyfoto fra 1937. Det er også en del frukttrær, så området ser ut å kunne ha vært en hage eller park. Det går en gangvei tett inntil lokaliteten på sørsiden. Fra nord er det et lite skogholt med trær og greiner som strekker seg ut over enga, samt at det er en del ungt løvoppslag i kanten av lokaliteten. Enga ble i 2019 påvirket av graving av vann- og kloakkledning gjennom området. Dette resulterte i etablering og spredning av enkelte fremmede plantearter og burot.

Fremmede arter: Av fremmede arter forekommer en god del hvitsteinkløver (SE), samt kanadagullris og ullborre (SE) i og nær veikanten. Det er også registrert noe gravbergknapp (SE). Fagerfredløs (SE) vokste i området tidligere, men er nå bekjempet og trolig utgått.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Engarealer forekommer flere steder på øya, og kalktørrengene må også ses i sammenheng med arealene med åpen kalkmark på øya. Alle kalktørrenger må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Området har en (for Hovedøya) svakt-middels rik kalkengflora. Det er registrert to rødlistearter, og det forekommer ellers en god del typiske arter for naturtypen. Iht. faktaark for naturtypen får lokaliteten middels vekt for størrelse, lav-middels for arter og tilstand/påvirkning og høy for landskapsøkologi. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en forvaltnings- og skjøtselsplan fra 2007 for Hovedøya. Fremmede plantearter og burot bør bekjempes. Slått bør gjennomføres på ettersommeren og plantematerialet fjernes. Løvoppslag bør ryddes jevnlig. For at lokaliteten skal bli mer solrik er det ønskelig å tynne noe i tresjikt mot nord og fjerne greiner som henger ut over enga.

.....

4061 Hovedøya NØ II

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : 0,95 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordøst på Hovedøya i Indre Oslofjord. Den består av en kalkrygg og en bratt skrent/skjæring ned mot vei. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Lokaliteten har en rik kalktørrengflora, og her vokser bl.a. knollmjørdurt (VU), aksveronika (VU), smaltimotei (VU), nakkebær (NT), nikkesmelle (NT), hjorterot (NT), enghavre (NT), snau bergskrinneblom (NT), bakketimian (NT), svartmispel (NT), krattsøleie (NT), blodstorkenebb, flatrapp, fjellrapp, geitved, dvergmispel, geitved, rødknapp, vill-løk, rundbelg, bergmynte, vill-lin, bakkefiol, fagerknoppurt, mattemure, gulmaure og markmalurt. Det er i tillegg en liten bestand av dragehode (VU) her.

Bruk tilstand og påvirkning: Den bratte skrenten mot øst er trolig til dels en skjæring. Det står et gjerde og en flaggstang oppe på ryggen. Kalkryggen har tidligere trolig vært del av et større beiteområde. På nordvestsiden grenser lokaliteten til tresatt mark, og det er relativt mye kratt og løvoppslag langs kanten.

Fremmede arter: Av fremmede arter vokser en del gravbergknapp (SE), vinterkarse (SE), blankmispel (SE), sprikemispel (SE) og blåhegg (SE) her. Langs veikanten på østsiden er det registrert hvitsteinkløver (SE) og ullborre (SE), som trolig har fått bedre forhold etter at det ble gjennomført graving etter vann- og kloakk i 2019.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en forvaltnings- og skjøtselsplan fra 2007 for Hovedøya. Det er behov for å rydde noe kratt og løvoppslag, spesielt langs nordvestsiden. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær i større grad kan ryddes. Man bør videreføre bekjempelse av fremmede plantearter langs veikanten. Måltrettet bekjempelse av gravbergknapp bør i tillegg vurderes.

.....

4062 Hovedøya NV III

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: B Areal : 3,15 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén og Alexander Nilsson, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 509). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordvest på Hovedøya i Indre Oslofjord. Den utgjør deler av strandlinjen på denne siden, og består av det åpne arealet mellom selve strandsonen og kalkskogen i bakkant. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en mosaikk av åpen kalkmark og rik berglendt mark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen svakt kalkrik grunnlendt mark med overganger mot sterkt kalkrik grunnlendt mark, med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Berggrunnen er til dels annerledes enn for mange av de andre åpne bergene på Hovedøya, muligens dominert av sandstein. Kalkfloraen er i hovedsak knyttet til sprekkene og er ikke av de mest artsrike i Indre Oslofjord. Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Lokaliteten har en middels rik (kalk)bergflora, og her vokser bl.a. knollmjørdurt (VU), aksveronika (VU), snau bergskrinneblom (NT), svartmispel (NT), hjorterot (NT), tiriltunge, kantkonvall, liljekonvall, geitved, dvergmysp, flattrapp, blodstorkenebb, bakkerundbelg, gulmaure, dunkjempe, hvitbergknapp og markmalurt. Enghavre (NT), krattsøleie (NT), flekkgriser (NT) og åkermåne (NT) er også registrert i området, men svært fåtallig.

Bruk tilstand og påvirkning: Det går en sti gjennom lokaliteten som følger stranden vestover. Det er moderat slitasje utenom stien. Det er til dels mye oppslag av løvrenninger og gjengroing med ungtrær og kratt i bakkant mot sør, bl.a. av ask, furu, berberis og roser.

Fremmede arter: Av fremmede arter forekommer noe krypmispel (SE), sprikemispel (SE) og vinterkarse (SE).

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være viktig (B) grunnet mindre godt utviklet åpen kalkmark / rik berglendt mark. Relativt mange rødlistede karplanter forekommer, men utspredd og i små bestand, Naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Skjøtsel og hensyn: Det foreligger en forvaltnings- og skjøtelsesplan fra 2007 for Hovedøya. Det er behov for å rydde noe kratt og løvoppslag i bakkant mot sør. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær i større grad kan ryddes. Det er viktig å videreføre kartlegging og bekjempelse av russesvalerot.

.....

4063 Hovedøya NV IV

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: A Areal : 6,02 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén og Alexander Nilsson, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den

er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 509). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordvest på Hovedøya i Indre Oslofjord, i skrentene nord og vest for Vestre Bastion. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. På denne lokaliteten er det kalkberg som går i dagen i ryggpartier og skrenter, mens det i en del partier er mye løs forvittringsjord.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Lokaliteten har en rik kalktørrengflora, og her vokser bl.a. knollmjørdurt (VU), aksveronika (VU), smaltimotei (VU), bakkeklover (NT), nakkebær (NT), hjorterot (NT), marianøkleblom (VU), enghavre (NT), snau bergskrinneblom (NT), flekkgrisøre (NT), bakketimian (NT), åkermåne (NT), svartmispel (NT), krattsoleie (NT), vill-lin, blodstorkenebb, flatrapp, fjellrapp, geitved, dvergmispel, rødknapp, vill-løk, rundbelg, bergmynte, bakkefiol, fagerknoppurt, mattemure, gulmaure og markmalurt. Det er en svært god bestand av svartmispel i området. Åkersteinfrø (CR) er registrert i varierende antall fra år til år, med en stor forekomst i 2019. Lokaliteten er viktig for lav, og her er bl.a. registrert dvergekalkskjell (EN) og kirkelav (VU).

Bruk tilstand og påvirkning: Det er en naturlig og rik forekomst av busker i området. I deler av området, spesielt rett vest for bastionsmurene, er det sterk gjengroing med tett buskvegetasjon.

Fremmede arter: Av fremmede arter forekommer en god del russesvalerot, ellers vinterkarse, sprikemispel, dielsmispel, blankmispel, gravbergknapp, rynkerose og rødhyll. Kanadagullris finnes ved Vestre Bastion.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert med mange lokaliteter på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A) grunnet godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av et stort antall rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Skjøtsel og hensyn: Det er behov for å rydde endel kratt og løvoppslag innenfor området, spesielt vest for Vestre Bastion. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær i større grad bør ryddes. Måltrett bekjempelse av russesvalerot og kanadagullris er viktig at videreføres.

.....

4064 Hovedøya V

Naturbeitemark – Kalkbeiteeng Verdi: B Areal : 2,84 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 509). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest på Hovedøya i Indre Oslofjord. Lokaliteten grenser mot skog / tresatt mark i nordvest og gangvei og park i sør og øst. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Lokaliteten består av en rygg og en skrent mot sørøst. Det er i stor grad jordsmonn av forvittringsmateriale.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av semi-naturlig eng som kan betegnes som naturbeitemark. Flekkvis er det overganger mot og innslag av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er sterkt kalkrik tørreng (T32-C-18), med innslag av åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8).

Artsmangfold: Buskkratt bestående av bl.a. slåpetorn, hagtorn, dvergmispel, nyperoser og geitved. Det er et rikt feltsjikt med tørrengarter som knollmjøldurt (VU), smaltimotei (VU), bakketimian (NT), nikkesmelle (NT), hjorterot (NT), nakkebær (NT), åkermåne (NT), bergmynte, dunkjempe, blodstorkenebb, fagerknoppurt og gulmaure. Det ble registrert en forekomst av dragehode i 2014. Arten ble ikke observert i 2022, og ser ut til å ha utgått. Småklokkemose (VU) er registrert langs vestsiden. Av insekter er det bl.a. observert gulljordbie (NT) i skrenten på vestsiden, og det er muligens egnet reirhabitat for graveveps her.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten har tidligere trolig vært del av et større beiteområde, og vegetasjonen har nok vært mer åpen enn i dag. Det er en del større og mindre trær spredt i området, og mot sørvest til dels tette kratt av både stedegne og fremmede busker og oppslag av ask. Det ble gjennomført gravearbeider langs veikanten i 2019, noe som påvirket kantene av lokaliteten og trolig medførte etablering og spredning av en del fremmede arter

Fremmede arter: I området er det registrert sprikemispel (SE), bulkemispel (SE), snøbær (HI), hvitsteinkløver (SE), ullborre (SE), vinterkarse (SE) og hvitdodre (SE).

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Semi-naturlig eng (slåttemark og naturbeitemark) forekommer flere steder på øya, og kalktørrengene må også ses i sammenheng med arealene med åpen kalkmark på øya. Alle kalktørrenger må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Middels stor lokalitet med forholdsvis rik kalktørrengflora. Med tre VU-arter og fem-seks NT-arter er den i grenseland mellom viktig og svært viktig. Gjengroing og fremmedarter gir lav vekt for tilstand/påvirkning. Lokaliteten er ikke blant de mest artsrike på Hovedøya, og den vurderes dermed som viktig (B-verdi). Med målrettet skjøtsel og forbedring av tilstanden vil verdien kunne økes på sikt.

Skjøtsel og hensyn: Det er behov for å rydde noe kratt og løvoppslag, spesielt i sørvestre del. Dragehodeforekomsten bør sjekkes de nærmeste årene for å se om arten likevel forekommer på stedet. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker (som geitved og hagtorn) bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, ask og boreale løvtrær i større grad kan ryddes. Det er viktig å videreføre bekjempelse av fremmede planter langs veikanten. Ekstensivt beite vil kunne være positivt og kan med fordel vurderes.

.....

4065 Hovedøya midt II

Slåttemark – Kalkslåtteeng Verdi: B Areal : 1,25 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 509). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på midtre del av Hovedøya i Indre Oslofjord, og består av gressarealer rundt et stikryss. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Det er til dels grunnlendt jordsmonn.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er kartlagt som slåttemark med utformingen kalkslåtteeng. Det meste av lokaliteten består av sterkt kalkrik tørreng med klart hevdpreg (T32-C-18) etter NiN2. Slåttemark har status som utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven.

Artsmangfold: Det er en god forekomst av smaltimotei (VU), ellers vokser her bl.a. knollmjødur (VU), hjorterot (NT), blodstorkenebb, rødknapp, hvitmaure, prikkperikum, mørkkongsslys og skogkløver.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten er i noen grad preget av høyvokste og nitrofile gress, og har trolig periodevis både stått uhevdet og vært skjøttet som plen. Det er noe oppslag av ask og bringebær.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter innenfor lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Slåttemark forekommer flere steder på øya, og kalktørrengene må også ses i sammenheng med arealene med åpen kalkmark på øya. Alle kalktørrenger må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Engareal i noe dårlig tilstand og for Hovedøya ikke veldig godt utviklet engvegetasjon. Forekomst av grunnlendt kalktørreng og to trua arter gir likevel verdi som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør skjøttes som slåttemark med årlig sen slått og fjerning av plantematerialet. Oppslag av løvrenninger og bringebær bør ryddes. Det er potensial for å restaurere enda større areal rundt veikrysset til verdifull eng.

.....

4066 Hovedøya Østre store krutthus

Slåttemark – Kalkslåtteeng Verdi: A Areal : 1,8 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 507). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Østre store krutthus sør på Hovedøya i Indre Oslofjord. Den består av to separate engteiger på hver side av bygningen. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Engene ligger langs en kalkrygg, og det er i partier tynt jorddekke.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av slåttemark med utformingen kalkslåtteeng. Små flekker med åpen kalkmark inngår. Det meste av lokaliteten består av sterkt kalkrik tørreng med klart hevdpreg (T32-C-18) etter NiN2, med flekker med åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7). Slåttemark har status som utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven.

Artsmangfold: Enga har en rik kalktørrengflora med arter som bergmynte, bakkekløver (NT), knollmjørdurt (VU), smaltimotei (VU), krattsoleie (NT), hjorterot (NT), svartmispel (NT), flekkgrisor (NT), fagerknoppurt, vårstarr, flatrapp, fagerlokke, hvitmaure, bakkemynte, dunkjempe, kalkgrønnaks og kransmynte. Lodnefiol (EN) vokser i enga på vestsiden. Av beitemarkssopp ble det i 2022 registrert bl.a. brun engvokssopp (VU) og rødskivevokssopp (NT), og det er potensial for ytterligere arter.

Bruk tilstand og påvirkning: Tidligere engareal som har stått uhevdet en lengre periode og var da i ganske kraftig gjengroing. Har vært ryddet og skjøttet som eng siden ca. 2014.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter på denne lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Slåttemark forekommer flere steder på øya, og kalktørrengene må også ses i sammenheng med arealene med åpen kalkmark på øya. Alle kalktørrenger må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Slåttemark i god hevd og med et svært rikt artsamangfold av kalktørrengarter, herunder mange rødlistearter og flere truede arter. Lodnefiol (EN) har en stor forekomst her. Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi) ut fra slåttemark i god tilstand og et rikt artsamangfold.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør skjøttes som slåttemark med årlig sen slått og fjerning av plantematerialet. Oppslag av løvrenninger og bringebær bør ryddes. Enkelte busker, av bl.a. svartmispel må spares.

.....

4067 Hovedøya midtre III

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: B Areal : 1,17 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 507). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sentralt på Hovedøya i Indre Oslofjord. Den består av en nordvendt kalkrygg nær bebyggelse inne i bukta mellom nordre og søndre del av øya. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Lokaliteten har en forholdsvis rik kalktørrengflora, og her vokser bl.a. knollmjørdurt (VU), smaltimotei (VU), nakkebær (NT), nyresildre (NT), enghavre (NT), hjertegras (NT), bakketimian (NT), smånøkkel (NT), oslosildre (NT), hjorterot (NT), blodstorkenebb, geitved, engnellik, rødknapp, hvitmaure, prikkperikum, rundbelg, vill-lin, engknoppurt og markmalurt.

Bruk tilstand og påvirkning: Det går en grusvei tett inntil og her ligger et hus. Området er en del i bruk, det er lagret materialer og det er en treplattung innenfor lokaliteten. Det går noen stier her og er noe slitasje. I bakkant mot sør er det en del gjengroing med løvoppslag, ungfuru m.m.

Fremmede arter: Det er i partier mye gravbergknapp (SE) og i de litt gjengrodde delene i bakkant mot sør en del sprikemispel (SE) og blankmispel (SE).

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være viktig (B) grunnet åpen kalkmark med forekomst av flere rødlistede karplanter, samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Skjøtsel og hensyn: Det er behov for å rydde noe kratt og løvoppslag i bakkant mot sør. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær i større grad kan ryddes. Måltrettet bekjempelse av fremmedarter, bl.a. av

gravbergknapp, bør vurderes. Man bør vurdere endringer i bruken av området for å ivareta naturverdiene bedre.

.....

4068 Hovedøya S II

Hagemark – Rik hagemark med boreale trær Verdi: B Areal : 3,17 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 507). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør på Hovedøya i Indre Oslofjord. Den består av en gressmark hvor flere stier møtes. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Lokaliteten har en del grunnlendte arealer med tynt jordsmonn, men stedvis er det også noe tykkere jord.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er registrert som hagemark, da den har et spredt tresjikt av eldre furuer samtidig som feltsjiktet har engpreg. Det er imidlertid ikke noe beitebruk her i dag, men gressmarken skjøttes trolig ekstensivt som plen eller grasbakke. Lokaliteten kan, med en viss usikkerhet, betegnes som sterkt kalkrik tørreng med klart hevdpreg (T32-C-18) etter NiN2. I tillegg til furu forekommer her enkelte ask, svartor, lind og bjørk.

Artsmangfold: Området har i partier en relativt rik tørrengflora av klakkrevende arter som stjernetistel (NT), åkermåne (NT), knollmjørdurt (VU), enghavre (NT), marianøkleblom (VU), hjertegras (NT), fagerknoppurt, engknoppurt, bakkeviol, krattfiol, blåklukke, bergmynte, dunkjempe, blåsippa, vill-lin. Dvergkalkskjell (EN) er tidligere registrert i området, men funnet er trolig knyttet til lokalitet 169.

Bruk tilstand og påvirkning: Området skjøttes trolig for en stor del som en ekstensiv plen eller grasbakke, med ganske sjelden klipping. Engvegetasjonen blir undertrykt, og kommer best fram inntil steiner og knauser hvor klipperen ikke kommer til. Området brukes intensivt til soling og bading. Det går noen stier gjennom området.

Fremmede arter: Utover vårpengeurt (PH) er det ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Semi-naturlig eng forekommer flere steder på øya, og kalktørrengene må også ses i sammenheng med arealene med åpen kalkmark på øya. Alle kalktørrenger må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Engareal med undertrykt, men relativt rik kalkflora. Flere rødlistearter, hvorav to truede, gir grunnlag for å sette verdien til viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Antall slåtter bør om mulig begrenses til to eller tre per sommer, i hvert fall for de grunnlendte arealene. Plantematerialet bør fjernes etter slått.

.....

4069 Hovedøya SV V

Kalkedellauvskog – Kalklindeskog Verdi: A Areal : 2,2 daa

Innledning: Lokalteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 507) og består av to separate avgrensninger. Definisjon og verdisseting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2014). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokalteten ligger sør/sørvest på Hovedøya i Indre Oslofjord, og de to avgrensningene grenser til de åpne kalkskrentene på sørsiden av øya. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Det er hovedsakelig grunt jordsmonn av forvittringsjord med noe berg i dagen, men lokalt i forsenkninger er det dypere jord.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokalteten består av to relativt små forekomster av kalklindeskog. I henhold til NiN2 kan skogen i hovedsak karakteriseres som bærlyng-kalklågurtskog. I et flatere parti har skogen relativt frisk karakter. Skogen er dominert av lind, men i partier er det større innslag av ask, hassel og andre treslag. Kalklindeskog er utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven, men dette gjelder ikke for områder som er vernet etter naturmangfoldlovens kap. V.

Artsmangfold: Det er registrert flere funn av rødlistede sopparter i edelløvs skogen i Østre Hovedøya naturreservat. De fleste er tilskrevet kalklindeskogen i lokalitet 1732, men noen av funnene kan likevel høre til denne lokaliteten (Sopphebariet 2000, Artskart). Edelløvs skogen er til dels skyggefull, men det finnes også urterike partier med bl.a. trollbær, nesleklokke og breiflangre.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen er flersjiktet og det er en god del grove trær. Det er lite død ved. Området rundt var mer åpent og mer kulturpåvirket på første halvdel og midten av 1900-tallet. Gamle flyfoto viser likevel at lokaliteten i hovedsak var skogkledd i 1937. Det gikk en vei gjennom den østre avgrensningen opp til en bygning på kollen (utenfor avgrensningen). Det går fortsatt sti her.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter innenfor avgrensningen.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Skogen som dekker mesteparten av den sørlige delen av øya, bestående av flere lokaliteter, er svært verneverdig og er et av de største edelløvs skogsområdene i Oslo.

Verdivurdering: Lokalteten huser storvokst kalklindeskog av sjelden utforming. Det er ikke registrert rødlistearter spesifikt i denne lokaliteten, men det er registrert i edelløvs skogen rundt.

Biomangfoldsmessig er ikke denne av de mest spesielle kalklindeskogene, men er likevel svært verdifull. Som del av et større og svært verneverdig edelløvskogsområde innenfor Østre Hovedøya naturreservat vurderes lokaliteten til A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Ingen spesielle tiltak er umiddelbart nødvendig. Skogen kan i hovedsak få utvikles med naturlig skogdynamikk. Se forøvrig gjeldende skjøtelsesplan for Hovedøya.

.....

4070 Hovedøya Ø V

Rik berglendt mark – Rik grunnlendt mark Verdi: B Areal : 1,12 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén og Alexander Nilsson, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 507). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger helt øst på Hovedøya i Indre Oslofjord. Berggrunnen består av sandstein som går i dagen i østre del mot stranden, mens det er mye løs forvittringsjord oppover mot vest.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av rik berglendt mark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen svakt kalkrik grunnlendt mark med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg. Den rike floraen er i hovedsak knyttet til sprekkene og til arealer med løs forvittringsjord oppover i lia, og er ikke av det rikeste miljøet av denne typen i Indre Oslofjord og Hovedøya.

Artsmangfold: Av buskvegetasjon forekommer bl.a. geitved, roser og enkelte svartmispel (NT). I feltsjiktet vokser ellers hvitmaure, gulmaure, hjorterot (NT), enghavre (NT), blodstorkenebb, markmalurt, flatrapp, engknoppurt, fagerklokke og lokalt noe knollmjørdurt (VU) og flekkgrisorre (NT). Av moser er labbmose (NT) og vegskruemose registrert.

Bruk tilstand og påvirkning: I skrentene er det mye busk- og løvkratt av bl.a. ask, lønn, berberis og einer.

Fremmede arter: Det er en del berberis og fremmede mispler i øvre del av skråningen, der krypmispel (SE) og blomstermispel (HI) er dokumentert. På fjell nede ved stranden vokser gravbergknapp (SE), russesvalerot (SE) og filturve (SE).

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Kalkrik åpen grunnlendt mark finnes langs med strendene rundt hele øya, og alle forekomster må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være viktig (B) grunnet forekomst av rik berglendt mark med funn av flere rødlistede karplanter, samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Skjøtsel og hensyn: Det er behov for å rydde noe kratt og løvoppslag i bakkant mot vest. Stedegne og typiske Oslofjordarter av busker bør spares, mens oppslag og kratt av fremmede busker, furu, ask og boreale løvtrær i større grad bør ryddes. Målrettet bekjempelse av fremmede arter, bl.a. av gravbergknapp bør vurderes. Kartlegging og bekjempelse av russesvalerot er viktig at videreføres.

.....

4071 Hovedøya SØ III

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: B Areal : 3,73 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén og Alexander Nilsson, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 507). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger helt øst på Hovedøya i Indre Oslofjord. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein. Her er det enkelte knauser av sandstein som stikker opp, ellers er det trolig skifer. Området preges av svært mye løs forvittringsjord og muligens rasjord. Her er stort sett bare mineraljord og ikke noe humus.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Forekomsten skiller seg ut fra de fleste andre lokaliteter på Hovedøya med så mye løs forvittringsjord. Naturtype er dermed litt usikker, men åpen kalkmark vurderes å best betegne de økologiske forholdene og registrert arts mangfold. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8), med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone har status som utvalgt naturtype.

Arts mangfold: Lokaliteten domineres av kratt av berberis, roser, einer, geitved, slåpetorn, ask, lønn, boreale løvtrær og asaler. Rognasal, bergasal, norsk asal, svartmispel (NT) og dvergmispel forekommer. I det usammenhengende feltsjiktet vokser bl.a. blodstorkenebb, fagerknoppurt, hjorterot (NT), gjeldkarve, flatrapp, sausvingel, bergmynte og engknoppurt. Enghavre (NT) er også registrert her. Berget og jorden er trolig for løs for å ha særlig potensial for kravstore lav og moser. Løs jord, varmt lokalklima og forholdsvis urterik vegetasjon tilsier derimot stort potensial for mange insektgrupper, og det er gjort en god del funn av både rødlistede og andre kravstore arter i området. Blant interessante funn kan nevnes spretthalene *Oncopodura crassicornis* og *Micranurida sensillata* (begge EN) og billen *Opatrum sabulosum*.

Bruk tilstand og påvirkning: Det kan se ut til å være et økende antall løvtrær, og at lokaliteten er i sakte gjengroing. Samtidig ser lokaliteten ut til å ha vært preget av busk og løvkratt over lang tid (jf. flyfoto tilbake til 1937).

Fremmede arter: Russesvalerot (SE) er i partier nærmest dominerende i feltsjiktet. Fremmede mispler er også vanlige.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være viktig (B) grunnet mindre godt utviklet åpen kalkmark med forekomst av rødlistede karplanter og insekter og stort potensial for ytterligere rødlistede insekter, samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap.

Skjøtsel og hensyn: Måltrettet og systematisk bekjempelse av russesvalerot bør videreføres. urderes, ikke minst for å begrense spredningstrykk til tilgrensende og botanisk mer verdifulle lokaliteter. På sikt kan det være behov for å rydde noe i oppvoksende kratt, først og fremst av fremmede busker, lønn, ask og boreale løvtrær.

.....

4072 Hovedøya Ø VI

Kalkbarskog – Ekstremtørr kalkfuruskog Verdi: B Areal : 12,77 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Den er skilt ut fra en større skoglokalitet (nr. 507). Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2014). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger helt øst på Hovedøya i Indre Oslofjord. Den består av tre separate avgrensninger av tydelig furudominert kalkskog, med noe ulik eksponering og jordsmonn. Spesielt den sørøstre delområdet ligger på svært tørkeutsatt løs forvittringsjord. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er registrert som kalkfuruskog av noe varierende undertype, fra ekstremtørr kalkfuruskog i det sørøstlige delområdet til mer urterik kalkfuruskog i de to andre delområdene. Typifisering iht. NiN er lyng-kalklågurtskog og lav-kalklågurtskog. I den sørøstre tørre delen er det et øvre tresjikt nesten utelukkende av furu, mens det er et undre tresjikt og til dels busksjikt av spredte boreale løvtrær, asaler, berberis etc. De øvrige to delområdene har en del innblanding av ask og lind i tresjiktet og et undersjikt av hassel.

Artsmangfold: I den tørre kalkfuruskogen vokser bl.a. sølvasal (NT), bergasal, rognasal, geitved, svartmispel (NT) og dvergmispel og i feltsjiktet skogsveve, snerprørkvein, blåklokke, rødflangre, hårsveve, markmalurt og liljekonvall. Hassel og asaler forekommer i den litt frodigere i skogen i nord og vest, men her foreligger ellers få artsregistreringer. Det er gjort en god del soppfunn langs den sørøstre ryggen, hvorav en del kan være fra denne lokaliteten. Det er bl.a gjort funn av tannfiolkjuke på furu, og

ellers av en god del slørsopp og andre markboende sopper. De fleste interessante funnene ser imidlertid ut til å være knyttet til kalklindeskogen i lokalitet 1732. Det er ikke registrert typiske kalkfurskogssopper.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen er generelt ikke veldig gammel, men likevel relativt velutviklet. Det er lite død ved.

Fremmede arter: Et funn av russesvalerot (SE) kan være innenfor den sørøstre avgrensningen. Det er trolig at det også finnes fremmede mispler innenfor lokaliteten, uten av dette er dokumentert.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Skogen som dekker mesteparten av den sørlige delen av øya, bestående av flere lokaliteter, er svært verneverdig og er et av de største kalkskogsområdene i Oslo.

Verdivurdering: Middels stort kalkfurskogsareal med funn av to rødlista arter. Middels god forekomst av kalkarter, og trolig ytterligere potensial. Lokaliteten er intakt med middels god habitatkvalitet. Lokaliteten vurderes samlet som viktig (B-verdi). Høyere verdi kunne ev. vært gitt ut fra furskogen er del av et større, sammenhengende og svært verneverdig skogsområde

Skjøtsel og hensyn: Det er per i dag ikke noe direkte behov for skjøtsel eller tiltak i området, utover kartlegging og bekjempelse av russesvalerot. Ved naturlig skogdynamikk vil lokaliteten på sikt kunne utvikle flere gammelskogelementer.

.....

4073 Hovedøya båtforening

Åpen kalkmark – Grunnlendt kalkmark i Oslofeltet Verdi: B Areal : 0,49 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2022 i forbindelse med rekartlegging av Hovedøya på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på nordre del av Hovedøya i Indre Oslofjord. Den består av en liten kalkrygg med sørøstvendt eksponering ved båtforeningshuset inntil bukta mellom nordre og søndre del av øya. Det meste av øya består av sedimentære bergarter fra ordovicium og silur, og består av leirskifer, kalkstein og sandstein.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av åpen kalkmark. Kartleggingsenhet i NiN er åpen sterkt kalkrik grunnlendt mark (T2-C-7 og T2-C-8) med innslag av temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C-8). Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone har status som utvalgt naturtype.

Artsmangfold: Lokaliteten har en rik kalktørrengflora med arter som knollmjørdurt (VU), aksveronika (VU), hjorterot (NT), smaltimotei (VU), bakketimian (NT), åkermåne (NT), nakkebær (NT), vill-løk,

bakkemynte, tiriltunge, hvitbergknapp, dvergmispel, gulmaure, fagerknoppurt, engknoppurt og sølvmure.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger tett inntil en båtforeningsbygning. På kalkryggen er det en flaggstang, en liten benk og kulturminner i form av et anker og en mine. På registreringstidspunktet var engvegetasjonen i nordenden av lokaliteten slått med ryddesag, men plantematerialet var ikke fjernet. Det er noe oppslag av berberis, ask, blåhegg og sprikemispel.

Fremmede arter: På og inntil ryggen vokser blåhegg (SE), sprikemispel, filterve, berberis, gravbergknapp og blåuser.

Del av helhetlig landskap: Kalkrik berggrunn, gunstig klima og få inngrep gir grunnlag for en rik og variert flora og fauna på Hovedøya, med et stort antall rødlistede og sjeldne arter. Samtidig er øya et attraktivt friluftsområde, og det er av meget stor betydning å forvalte de biologiske verdiene slik at mangfoldet av naturtyper og arter ikke forringes. Naturtypen åpen grunnlendt kalkmark er representert på mange områder på øya og alle må sees som verdifulle å forvalte på en god måte.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være viktig (B) grunnet en liten forekomst av åpen kalkmark med funn av flere rødlistede karplanter hvorav flere med status som truet, samt at naturtypen ligger i et verneområde og utgjør en viktig del av et meget verdifullt landskap. Antall rødlista og trua arter kunne muligens tilsi høyere verdi.

Skjøtsel og hensyn: Fremmede busker og oppslag av ask bør ryddes vekk. Lokaliteten bør ikke slås. Hogst- og slåtteavfall fra vegetasjon som ev. slås tett inntil knausen bør fjernes, slik at det ikke gjødsler eller kveler verdifull kalkengvegetasjon. Fremmede arter bør bekjempes, spesielt gravbergknapp og filterve.

.....

Vedlegg 3. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 5. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
RE	Regionalt utdødd (Regionally Extinct)	Arter som er utdødd som reproduserende i landet. Ifølge IUCN skal denne kategorien kun benyttes når det ikke er spor av tvil om at arten er utryddet i landet. I tillegg skal arten ha reproduisert i Norge de siste 200 årene.
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel (Data Deficient)	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategori plassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

Tabell 6. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

Vedlegg 4. Kategorier for fremmede arter

Fremmedartslista for Norge (Artsdatabanken 2018a) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesket, etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, og sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 7. Kategorier i Fremmedartslisten for Norge 2018.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	Svært høy risiko (Severe impact)	Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.
HI	Høy risiko (High impact)	Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ingen kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter

Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2023–063
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-234-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no